

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və tabeli qurumlar tərəfindən 2023-cü ildə görülmüş işlərə dair HESABAT

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin inkişaf strategiyasını uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü və uzaqgörən siyasəti nəticəsində ölkə iqtisadiyyatının mühüm tərkib hissəsi kimi energetika sahəsi də sürətlə inkişaf edərək iqtisadiyyatın davamlı artımına, əhalinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə, ümumilikdə ölkəmizin tərəqqisinə xidmət edən mühüm fəaliyyət sahəsinə çevrilmişdir. Bu sahədə müasir infrastrukturun yaradılması, yeni texnologiyaların tətbiqi, enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə enerji infrastrukturunun qurulması, xüsusilə də Yaşıl Enerji Zonasının yaradılması istiqamətində son illər ərzində həyata keçirilən tədbirlər hesabat dövründə də davam etdirilmişdir.

2023-cü ildə Energetika Nazirliyi energetika sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisələrlə birlikdə aşağıdakı istiqamətlər üzrə tədbirlər həyata keçirmişdir.

Elektroenergetika sahəsi üzrə

Elektroenergetika sisteminin texniki-iqtisadi göstəriciləri:

2023-cü ildə elektrik enerjinin istehsalı 29 282,6 mln. kVt·st olmaqla 2022-ci illə (29 004,3 mln. kVt·st) müqayisədə 278,3 mln. kVt·st (0,9%) artmışdır.

2023-ci ildə elektrik enerjisinin istehsalı İES-lərdə 27 160,4 mln. kVt·st, SES-lərdə 1 763,2 mln. kVt·st, digər mənbələr üzrə isə 359,0 mln. kVt·st, o cümlədən KES-lərdə 56,6 mln. kVt·st, GES-lərdə 79,4 mln. kVt·st, bio ES-lərdə 223,0 mln. kVt·st olmuşdur.

2023-cü ildə elektrik enerjisinin istehsalı "Azərenerji" ASC üzrə 26 447,3 mln. kVt·st (İES-lərdə 24 794,2 mln. kVt·st, SES-lərdə 1653,1 mln. kVt·st), Naxçıvan MR Dövlət Energetika Xidməti üzrə 481,0 mln. kVt·st (İES-lərdə 325,0 mln. kVt·st, SES-lərdə 95,0 mln. kVt·st, Günəş ES-də 61,0 mln. kVt·st), "Azərişiq" ASC üzrə külək elektrik stansiyalarında 41,9 mln. kVt·st, müstəqil elektrik stansiyaları üzrə 2312,4 mln. kVt·st təşkil etmişdir.

2023-cü ildə elektrik enerjisinin ixracı 3245,7 mln. kVt·st olmaqla, 2022-ci illə (2997,5 mln. kVt·st) müqayisədə 248,2 mln. kVt·st artmış, idxalı isə 211,9 mln. kVt·st olmaqla, 2022-ci illə (137,2 mln. kVt·st) müqayisədə 74,7 mln. kVt·st artmışdır. Belə ki, ixrac olunan 3245,7 mln. kVt·st elektrik enerjisinin 33,3 mln. kVt·st İranın, 1575,4 mln. kVt·st Türkiyənin, 103,8 mln. kVt·st Rusiyanın, 1533,2 mln. kVt·st Gürcüstanın payına düşür. İdxal olunan 211,9 mln. kVt·st elektrik enerjisinin 32,7 mln. kVt·st İranın, 92,9 mln. kVt·st Rusiyanın, 86,3 mln. kVt·st Gürcüstanın payına düşmüşdür.

Ümumilikdə hesabat dövrü ərzində "Azərenerji" ASC və Naxçıvan MR Dövlət Energetika Xidmətinə məxsus İstilik Elektrik Stansiyalarında elektrik enerjisinin istehsalına 5502,7 mln. m³ təbii qaz sərf edilmişdir. 2023-ci il ərzində 1 kVt·st elektrik enerjisinin buraxılışına yanacaqın xüsusi sərfi 2022-ci illə müqayisədə 259,3 q/kVt·st-dən 255,5 q/ kVt·st-a qədər (3,8 q/ kVt·st) azalmışdır ki, bu da 93,1 min ton şərti yanacağa qənaət deməkdir.

2023-cü ildə respublika üzrə elektrik enerjisinin istehlakı 23 196,9 mln. kVt·st təşkil etmişdir ki, 2022-ci illə (23 191,2 mln. kVt·st) müqayisədə 5,7 mln. kVt·st artmışdır.

2023-cü ildə respublikanın enerji sistemində qoyuluş gücü 8320,8 MVt təşkil edirdi ki, bu da ötən illə müqayisədə 373,6 MVt (4,7%) artım deməkdir. Artımın 140,6 MVt-ı su elektrik stansiyalarının, 233 MVt-ı isə günəş elektrik stansiyalarının payına düşür.

Elektroenergetika sistemində ümumi gücü 6633,0 MVt olan 22 istilik elektrik stansiyası, ümumi gücü 1301,8 MVt olan 46 su elektrik stansiyası, ümumi gücü 66,5 MVt olan 5 külək elektrik stansiyası, ümumi gücü 281,8 MVt olan 9 günəş elektrik stansiyası, 37 MVt gücündə 1 bioenerji elektrik stansiyası, ümumi gücü 0,7 MVt olan 3 hibrid elektrik stansiyası istismar edilir.

Su elektrik stansiyaları daxil olmaqla bərpa olunan enerji mənbələri üzrə elektrik stansiyalarının gücü 1687,8 MVt-dır ki, bu da ümumi istehsal gücünün, təxminən 20,3%-ni təşkil edir.

“Azərenerji” ASC üzrə:

2023-ci il 13 fevral tarixində Mingəçevir şəhərində 1280 MVt gücündə müstəqillik dövrünün ən böyük İstilik Elektrik Stansiyasının təməlqoyma mərasimi keçirilmişdir. Hal-hazırda elektrik stansiyasının tikintisi işləri davam edir.

Xəzər dənizində suyun səviyyəsinin düşməsi ilə əlaqədar yaranmış kritik vəziyyətin “Şimal” ES-in gələcəkdə fəaliyyətinə təsirinin aradan qaldırılmasına və soyuq suyu 8 metr dərinlikdən götürülməsinə imkan verən 540 metr uzunluqda (sahildən 230 m məsafədə) yeni su soyutma estakadasının tikintisi işləri yekunlaşıb. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə 2023-ci il 26 iyul tarixində “Şimal” Elektrik Stansiyasının yeni estakadası, su nasos stansiyaları və “Şimal” kiçik su elektrik stansiyası istismara verilmişdir.

Ölkə başçısının müvafiq sərəncamlarına uyğun olaraq, Abşeron yarımadasında tikilmiş 230 MVt gücündə “Qaradağ” günəş elektrik stansiyasının və tikiləcək 240 MVt gücündə “Xızı-Abşeron” külək elektrik stansiyasının enerjisistemə inteqrasiyası üçün əlaqələndirici xətlərin tikintisi və enerjisistemdə genişlənmə işləri yekunlaşmışdır.

110-500 kV-luq yarımstansiyalarda:

Hesabat dövründə yenidən qurulan və yeni tikilən yarımstansiyalarda quraşdırılmış, həmçinin ifrat yüklənən transformatorların daha güclüləri ilə dəyişdirilməsi nəticəsində Ötürücü Sistemdə ötürmə gücünün 708,5 MVA artırılmasına nail olunmuşdur.

2023-cü il 19-20 sentyabr tarixində keçirilmiş lokal antiterror tədbirləri nəticəsində Xankəndi, Ağdərə ərazilərində yerləşən və toplam gücü 97,3 MVA olan 4 ədəd (gücü 1x25 MVA olan 110 kV-luq “Xankəndi-1”, gücü 2x25 MVA olan 110 kV-luq “Xankəndi-2”, gücü 1x16 MVA olan “Həsənriz” və gücü 1x6,3 MVA olan “Vəng” YS-ları) yüksək gərginlikli yarımstansiya Azərbaycanın enerji sistemə qoşulub. Hazırda həmin yarımstansiyaların müasir texnologiyalar əsasında yenidən qurulmasına hazırlıq işləri görülür.

110-500 kV-luq elektrik verilişi xətlərində:

402,6 km yeni xətt çəkilmiş, 1925,6 km-dən artıq hava xətti əsaslı təmir edilmişdir. Təmir qrafiki çərçivəsində hava xətlərində 74229 ədəd qüsurlu izolyator dəyişdirilmiş, 159 ədəd dayaqda təmir işləri yerinə yetirilmiş, 180 ədəd dayaqda torpaqlama konturları bərpa edilmiş, 753 ədəd dayaq rənglənmişdir. 498 ədəd 110 kV-luq, 234 ədəd 220 kV-luq və 601 ədəd 330 kV-luq dayaq quraşdırılmışdır.

330 kV-luq “Ağcabədi” yarımstansiyası ilə yeni tikilmiş “Cəbrayıl” yarımstansiyasını əlaqələndirən 109 km uzunluqda 330 kV-luq “1-ci Zəngəzur” və 330 kV-luq “İmişli” yarımstansiyası ilə “Cəbrayıl” yarımstansiyasını əlaqələndirən 126 km uzunluqda 330 kV-luq “2-ci Zəngəzur” hava xətlərinin tikintisi tamamlanmışdır.

İşğaldan azad edilən ərazilər üzrə:

- 4 may 2023-cü il tarixində Azərbaycan-Türkiyə-Avropa Enerji Dəhlizi layihəsinin birinci mərhələsi olan "Cəbrayıl" enerji qovşağının yaradılması çərçivəsində 330/110/10 kilovoltluq 2x250 MVA gücündə "Cəbrayıl" yarımstansiyası tikilərək istifadəyə verilmişdir.

- 27 may 2023-cü il tarixində gücü 2x40 MVA olan 110/35/10 kV-luq "Laçın Şəhər" və 2x25 MVA gücündə 110/35/10 kilovoltluq "Qorçu" rəqəmsal qovşaq yarımstansiyaları istismara verilib.

- 27 may 2023-cü il tarixində Kəlbəcər rayonunun ərazisində gücü 3,4 MVt olan "Meydan", gücü 6,3 MVt olan "Qamışlı", 25 avqust 2023-cü il tarixində Kəlbəcər rayonunda 5,3 MVt gücündə "Soyuqbulaq", 8,3 MVt gücündə "Çıraq-1", 3,6 MVt gücündə "Çıraq-2" kiçik su elektrik stansiyaları yenidənqurmadan sonra istismara verilib.

- Laçın rayonunda ümumi gücü 28,5 MVt olan 3 ədəd kiçik su elektrik stansiyasının (14,25 MVt gücündə "Ağbulaq", 6 MVt gücündə "Alxaslı", 8,25 MVt gücündə "Mişni") yenidənqurulması işləri başa çatıb. 25 avqust 2023-cü il tarixində Laçın rayonunda 6 MVt gücündə "Alxaslı", 8,25 MVt gücündə "Mişni" kiçik su elektrik stansiyaları yenidənqurmadan sonra istismara verilib.

- Zəngilan rayonunda ümumi gücü 42 MVt olan 4 ədəd kiçik su elektrik stansiyasının (hər birinin gücü 10,5 MVt gücündə olan "Şayıflı", "Sarıqışlaq", "Zəngilan" və "Cahangirbəyli") tikintisi başa çatmışdır. 28 sentyabr 2023-cü il tarixində "Cahangirbəyli" KSES istismara verilib.

2023-cü il 24 sentyabr tarixindən 110/35/10 kV-luq 2x25 MVA gücündə "Şuşa" yarımstansiyasından 0,3 km uzunluqlu yeni xətt çəkilməklə mövcud 110 kV-luq "Gorus-Xankəndi" EVX-nə qoşularaq Xankəndi şəhəri istiqamətində elektrik enerjisinin verilişinə başlanılıb.

Enerjisistemin idarə edilməsi üzrə:

2023-cü il ərzində enerjisisteminin idarə edilməsi və əks-qəza avtomatikası (ƏQA) ilə bağlı aşağıdakı işlər görülmüşdür.

Hesabat dövrü ərzində Kəlbəcər rayonu ərazisində yeni tikilmiş "Çıraq-1", "Çıraq-2", "Soyuqbulaq", "Meydan", "Qamışlı", Zəngilan rayonunda yeni tikilmiş "Cahangirbəyli", "Şayıflı", "Sarıqışlaq", Laçın rayonunda yenidən qurulmuş "Ağbulaq", "Alxaslı", "Mişni", Tərtər rayonunda yenidən qurulmuş "Suqovuşan-1" və "Suqovuşan-2" KSES-da rəqəmsal texnologiyalar üzərində MicroScada qurularaq yerli idarəetmə sistemləri mərkəzi SCADA sisteminə inteqrasiya edilmiş, o cümlədən sxem və məlumatlar bazası yenilənmişdir. Yeni KSES-lərin istehsal etdiyi enerji istehsal hesabatlarına əlavə olunmuşdur. KSES-lər üçün ayrıca sxem çəkilmişdir.

Yeni istismara verilmiş 330 kV-luq "Cəbrayıl", 110 kV-luq "Laçın", "Qorçu", "205 saylı", "Ramani", "Salyan" YS-lərin sxem və məlumatlar bazası yenidənqurmaya uyğun olaraq dəyişdirilmiş, yeni quraşdırılmış yerli Rəqəmsal İdarəetmə Sistemləri funksional olaraq test edilmiş və mərkəzi SCADA sistemə inteqrasiya olunmuşdur.

330 kV-luq "Ağcabədi" və 110 kV-luq "Gəncə-1", "Masallı" YS-də aparılan yenidənqurma işləri ilə əlaqədar olaraq SCADA dövrləri və avadanlıqlar yeni sxem üzrə inteqrasiya olunmuşdur.

"Qaradağ" GES mərkəzi SCADA sistemə inteqrasiya olunmuşdur.

2 ədəd 500 kV-luq, 7 ədəd 330 kV-luq, 11 ədəd 220 kV-luq, 33 ədəd 110 kV-luq Y/S-lərdə və 10 ədəd istilik və su elektrik stansiyasında sərhad və balans sayğacları yeni qurulan Mərkəzləşdirilmiş Sayğac Sistemə inteqrasiya olunmuşdur.

“Azərişiq” ASC üzrə:

Respublika ərazisində istehlakçıların keyfiyyətli, dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün 2023-cü ildə “Azərişiq” ASC tərəfindən müvafiq işlər yerinə yetirilmişdir.

Hesabat dövründə elektrik enerjisi verilişinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, şəbəkələrdə enerji itkilərinin azaldılması üçün Bakı şəhərində və regionlarda müxtəlif gücdə 615 komplekt transformator məntəqəsi quraşdırılmış, 10,5 km 110 kV-luq, 130,8 km 35 kV-luq, 234,4 km 10 kV-luq, 200,8 km 0,4 kV-luq yeraltı kabel xətləri, 6,1 km 110 kV-luq, 58,1 km 35 kV-luq, 537,2 km 10 kV-luq hava xətləri, 24 km 35 kV-luq və 1866,1 km 0,4 kV-luq özünüdaşıyan izolyasiyalı naqillərdən ibarət hava xətləri çəkilmişdir. 112 ədəd 110 kV-luq, 502 ədəd 35 kV-luq, 2400 ədəd 10 və 6 kV-luq yarımstansiyalarda elektrik avadanlıqlarının, 102,5 km 110 kV-luq, 460 km 35 kV-luq, 1823 km 10 və 6 kV-luq, 8000 km-dən artıq 0,4 kV-luq elektrik verilişi xətlərinin texniki vəziyyəti yoxlanılmış, aşkar edilmiş nasazlıqlar aradan qaldırılmaqla təmir, bərpa və sınaq işləri aparılmış, 1180 ədəd 10 və 6 kV-luq, 26 ədəd 35 kV-luq, 2 ədəd 110 kV-luq güc transformatorları təmir olunmuşdur. Təhlükəsizlik tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün 194 ədəd komplekt transformator məntəqəsində çəpərlənmə işləri yerinə yetirilmişdir.

Tovuz rayonunda 110/35/10 kV-luq 2x25 MVA gücündə “Qovlar”, Abşeron rayonunda 35/10-6 kV-luq 2x6,3 MVA gücündə “Nübar”, Kürdəmir rayonunda 35/10 kV-luq 4 MVA gücündə “Şüşün”, Yevlax rayonunda 35/10 kV-luq 2x6,3 MVA gücündə “DBM”, Quba rayonunda 35/10 kV-luq 3,2 MVA gücündə “Aşağı Atuc” yarımstansiyaları inşa edilmişdir. Sumqayıt şəhərində yeni inşa edilmiş 110/35/6 kV-luq 2x25 MVA gücündə “Sumqayıt” yarımstansiyası şəbəkəyə qoşularaq istismara verilmişdir.

Regionlarda elektrik enerjisi itkilərinin azaldılması, elektrik enerjisi uçotunun dəqiq aparılması üçün istismar müddətini başa vurmuş 10 və 0,4 kV-luq elektrik şəbəkələrində yenidənqurma işləri yerinə yetirilmiş, bu işlər 48 kəndi əhatə etməklə hesabat dövründə 20 kənd üzrə işlər tam yekunlaşmış, 28 kənddə bu istiqamətdə işlər davam etdirilməkdədir.

Ələt Azad İqtisadi Zonasının (1-ci mərhələ) elektrik təchizatı üçün 110/35/6 kV-luq 2x80 MVA gücündə “Azad İqtisadi Zonası” yarımstansiyası inşa edilmiş və şəbəkəyə qoşulmuşdur.

Hesabat dövründə ümumilikdə, 281 094 ədəd olmaqla əhali istehlakçılarına aid 253 552 ədəd, qeyri-əhali istehlakçılarına aid 27 542 ədəd uçot dəsti bərpa olunmuşdur. Görülmüş işlər nəticəsində istehlakçılara satılan faydalı elektrik enerjisinin həcmi 17,4 milyard kVt-st olmuş, ümumi yığım səviyyəsi 97,3%-ə çatdırılmışdır. Yeni Yaşma və Şurabad qəsəbələrində yerləşən Külək Elektrik Stansiyalarında 41,35 mln. kVt-st elektrik enerjisi istehsal olunaraq elektrik şəbəkələrinə ötürülmüşdür.

Respublikanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində elektrik şəbəkəsi infrastrukturunun yaradılması, müxtəlif təyinatlı layihələrin elektrik enerjisi ilə təmin olunması üçün zəruri texniki tədbirlər görülmüşdür.

Zəngilan şəhərində 35/0,4 kV-luq “Zəngilan” yarımstansiyası və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi inşa edilmişdir.

Ağdam şəhərində Ağdam Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi və Təlim-Tədris Kompleksinin təməlqoyma mərasimində, Füzuli şəhərində Füzuli Rəqəmsal Yarımstansiya və İdarəetmə Mərkəzinin, Hadrut qəsəbəsində Hadrut Qovşaq Yarımstansiya və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin, Şuşa şəhərində Şuşa Elektik Şəbəkələrinin İnnovativ Texnologiyalar Mərkəzinin, Cəbrayıl şəhərində Cəbrayıl

Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin, Salyan şəhərində Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin açılış mərasimi olmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidməti üzrə:

2023-cü il ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Xidməti tərəfindən elektrik stansiyalarında, yüksək və alçaq gərginlikli elektrik verilişi xətlərində, müxtəlif gərginlikli transformator yarımstansiyalarında qrafik əsasında əsaslı və cari təmir işləri aparılmış, tələbatçıların elektrik enerjisi ilə təchizatının yaxşılaşdırılması, yaşayış sahələrinin, məktəblərin, sosial obyektlərin, hərbi hissələrin, nasos yarımstansiyaları və artezian quyularının elektrik təchizatı üçün yeni transformator yarımstansiyalarının qoyulması, müxtəlif gərginlikli elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi, Naxçıvan şəhərində və rayon mərkəzlərində mövcud hava elektrik verilişi xətlərinin kabel xətləri ilə əvəz edilməsi sahəsində kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi işləri davam etdirilmişdir.

Şərur rayonunda gücü 8 MVt olan Günəş Elektrik Stansiyasının ərazisində yeni 3 MVt gücündə Günəş Elektrik Stansiyası istismara verilmiş, günəş elektrik stansiyalarının ümumi gücü 39 MVt-a, illik istehsal olunan günəş enerjisinin miqdarı 58,5 milyon kVt·st-a çatdırılmışdır.

Araz çayı üzərində Muxtar Respublikanın ən böyük su elektrik stansiyası olacaq derivasiya tipli 36 MVt gücündə "Ordubad" və 15,6 MVt güclü derivasiya tipli "Tivi" Su Elektrik Stansiyalarında tikinti-quraşdırma işləri davam etdirilmişdir.

Ümumilikdə 2023-cü il ərzində Muxtar Respublika ərazisində 10 ədəd 35-10/0,4 kV-luq yeni transformator yarımstansiyası quraşdırılmış, 291 ədəd 10/0,4 kV-luq transformator yarımstansiyasında cari təmir işləri aparılmış, 31,4 km uzunluğunda 10 və 0,4 kV-luq yeni elektrik verilişi xətləri çəkilmiş, 206,2 km uzunluğunda 10 və 0,4 kV-luq elektrik verilişi xətlərində təmir işləri aparılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə bütün növ elektrik sayğaclarının sayı 01.01.2024-cü il tarixə 98 501 ədəd olmuşdur. Əhali abonentləri üzrə sayı 89 669 ədəd olan sayğacdən 73 143 ədədi aktiv abonentlərdir.

"Azəristiliktəchizat" ASC üzrə:

"Azəristiliktəchizat" ASC-nin 2023-2024-cü illər istilik mövsümünə hazırlıqla əlaqədar təsdiq edilmiş tədbirlər planına əsasən 2023-cü ildə aşağıdakı işlər görülmüşdür:

- 15,440 km istilik xətləri dəyişdirilərək yenilənmiş;
- 1150 ədəd odluq, 486 dəst istilik mübadilə aparatları, 3233 ədəd nasos, 16862 ədəd müxtəlif diametrli siyirtmələr, 3339 ədəd mühərrik, 561 ədəd elektrik, 561 ədəd nəzarət ölçü cihazları və avtomatika avadanlığı, 1349 ədəd genişləndirici çən, 2093 ədəd qoruyucu klapan və 2703 ədəd əks klapan, 12427 ədəd ventillər, 632 ədəd ehtiyat su çəni, 554 ədəd qaz təsərrüfatına aid avadanlıq, 46 ədəd havavuran, 23 ədəd tüstüsovuran və digər qurğular təftiş olunaraq istismara hazır vəziyyətə gətirilmişdir;
- 1120 ədəd dirsək, 209 ədəd siyirtmə, 123 ədəd ventillər, 14 ədəd nasos, 6 ədəd mühərrik, 15 ədəd istilik mübadilə aparatı yenisi ilə əvəz edilmiş, 32 qazan aqreqatı, 26 ədəd nasos, 493 ədəd siyirtmə, 11 ədəd mühərrik əsaslı təmir edilmişdir;
- 594 ədəd qazan aqreqatı, 1019 ədəd nasos, 6980 ədəd siyirtmə, 743 ədəd mühərrik cari təmir edilmişdir;
- 1309 ədəd qazan aqreqatı, 239 dəst istilik mübadilə qurğusu mexaniki üsulla təmizlənmiş, həmçinin 42 ədəd qazan aqreqatı və 93 istilik mübadilə qurğusu kimyəvi üsulla təmizlənmişdir;

- 59,437 km yeraltı, 73,772 km yerüstü qaz xətləri yoxlanılmış, 144 ədəd qaz sayğacları təmir olunmuş və dövlət yoxlamasından keçirilmiş, 468 ədəd qaz tənzimləyiciləri təmir olunmuş və tənzimlənmişdir.

Hesabat dövründə 1432795 Qkal istilik enerjisi istehsal edilmişdir ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 48916 Qkal və ya 3,5% çoxdur.

Topdansaş qaydası ilə "Azərenerji" ASC-nin İstilik Elektrik Mərkəzindən 137465 Qkal istilik alınmışdır ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 5522 Qkal və ya 3,9% azdır.

İstilik enerjisinin 99,5%-i qaz yanacağı, 0,5%-i elektrik enerjisi və dizel yanacağı istifadə edilməklə istehsal edilmişdir.

İstilik itkiləri 12,7% təşkil etmişdir ki, bu da əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə dəyişməyib.

Qazın xüsusi sərfiyyatı 140,4 m³/Qkal təşkil etmişdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, istilik enerjisinin 6106 Qkal və ya ümumi istehsalın 0,43% Şuşa şəhərində yeni tikilən qazanxanalarda istehsal edilmişdir ki, onun da 1679 Qkal və ya 27,5% - dizel yanacağı, 4727 Qkal və ya 72,5%-i elektrik enerjisi ilə işləyən qazanxanalarda istehsal edilmişdir.

2022-2023-cü illər istilik mövsümündə Bakı şəhəri və respublikanın regionlarında 564 qazanxana istismar edilməklə 3871 yaşayış binası, 288 məktəb, 161 uşaq bağçası, 151 səhiyyə obyektinə və 291 digər sosial obyekt istiliklə təmin edilmişdir.

Bundan başqa, Bakı şəhərində və respublikanın regionlarında 43 qazanxana vasitəsilə istilik təchizatı ilə bərabər eyni zamanda 3479 mənzilli 54 yaşayış binası, o cümlədən 11116 sakin, həmçinin 72-yə yaxın sosial və təsərrüfat obyektləri isti su ilə təmin olunmuşdur.

Elektroenergetika sahəsinə özəl investisiyaların cəlb edilməsi üzrə:

Yaşma ərazisində özəl investisiya hesabına həmdövrəli qaz-turbin elektrik stansiyasının tikintisi nəzərdə tutulmuşdur. Bununla əlaqədar 10 mart 2023-cü il tarixində 4 şirkət (Cengiz Enerji, Nobel Oil, SC Consortium və CCN Holding) tərəfindən layihə üzrə təkliflər təqdim edilmiş, KPMG məsləhətçi şirkəti tərəfindən həmin təkliflər üzrə müvafiq təhlillər həyata keçirilir. Məsləhətçi şirkət tərəfindən Energetika Nazirliyinə layihə üzrə Elektrik Enerjisinin Alqı-Satqı Müqaviləsi, Investisiya Müqaviləsi və Torpaq İcarəsi Müqaviləsinin ilkin versiyaları təqdim edilmişdir, hazırda bu istiqamətdə müvafiq müzakirələr aparılmaqdadır.

"Azərbaycan" İES-nin gücünün 1280 MVt artırılması və BOEM layihələrinin reallaşdırılması çərçivəsində stansiyanın tikintisinə 2025-ci ildən sonrakı mərhələdə baxılması məqsəduyğun hesab edilmişdir.

Elektroenergetika üzrə beynəlxalq əməkdaşlıq:

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə İran İslam Respublikası Hökuməti arasında Araz çayı üzərində "Xudafərin" və "Qız qalası" hidroqovşaqlarının habelə su elektrik stansiyalarının tikintisinin davam etdirilməsi, istismarı, energetika və su ehtiyatlarından istifadə sahəsində əməkdaşlıq haqqında" Sazişin 2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası məqsədilə işlər davam etdirilmişdir.

2023-cü il 11-12 iyul tarixlərində "Xudafərin" və "Qız Qalası" hidroqovşaqlarının və su elektrik stansiyalarının tikintisinə dair Birgə Texniki Komissiyanın iclası keçirilmişdir. İclasda aparılan tikinti işlərinin tarixi "Xudafərin" körpülərinə mənfi təsirlərinin qarşısının alınması, "Xudafərin" və "Qız Qalası" hidroqovşaqlarının və su elektrik stansiyalarının Ətraf Mühitə Təsirinin Qiymətləndirilməsi hesabatının Azərbaycan tərəfinə təqdim edilməsi kimi məsələlər razılaşdırılmışdır.

2023-cü ilin 16-18 oktyabr tarixlərində müvafiq işçi qrupunun görüşü keçirilmiş və "Qız Qalası" hidroqovşağında 2020-ci ilin sonuna qədər görülmüş işlərin icra cizgiləri və iş həcmi razılaşdırılmışdır.

2023-cü ilin 21 noyabr tarixində müvafiq işçi qrupun görüşü keçirilmiş və "Xudafərin" və "Qız Qalası" hidroqovşaqlarının tikintisi ilə bağlı Araz çayının axını üzərindəki tarixi Xudafərin körpülərinə mənfi təsirin qarşısının alınması məqsədilə həyata keçiriləcək tədbirlər qarşılıqlı təsdiqlənmişdir. Azərbaycan tərəfinin sifarişçisi tərəfindən təkliflər hökumətə təqdim edilmiş və hazırda tədbirlər planının hazırlanması istiqamətində işlər davam etdirilir.

2023-cü il 29 noyabr tarixində Birgə Texniki Komissiya'nın növbəti iclası keçirilmiş və 2023-cü il 11-12 iyul tarixlərində keçirilmiş görüşündə əldə edilmiş razılaşmalar geniş müzakirə edilmişdir.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti və İran İslam Respublikası Hökuməti arasında "Ordubad" və "Marazad" su elektrik stansiyalarının tikintisi və istismarı haqqında Saziş" in 10-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrası məqsədilə İran tərəfi ilə qarşılıqlı müzakirələr davam etdirilmişdir.

"Ordubad" su elektrik stansiyası üzrə ümumilikdə layihə üzrə nəzərdə tutulmuş tikinti işlərinin 60%-i başa çatdırılmışdır.

Hazırda yeni təkliflər əsasında sənədin yekun variantının hazırlanması istiqamətində işlər davam etdirilir.

2022-ci ilin 22 dekabr tarixində imzalanmış "Energetika Nazirliyi və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı arasında Azərbaycan Respublikasının elektroenergetika sektorunun inkişafı ilə bağlı texniki dəstəyə dair Anlaşma Memorandumu" çərçivəsində 2023-cü il 9 fevral tarixində Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının dəstəyi ilə cəlb edilmiş beynəlxalq məsləhətçi şirkət tərəfindən "Aşağı karbonlu hidrogen iqtisadiyyatı bazar araşdırması" hesabat sənədi hazırlanmış və müvafiq qaydada təqdim edilmişdir. Sözügedən hesabat sənədində aparılmış tədqiqatın nəticələri mətbuatda dərc edilmişdir.

Bərpa olunan enerji mənbələri üzrə

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti tərəfindən inşa olunmuş 230 MVt gücündə günəş elektrik stansiyasının 2023-cü il 26 oktyabr tarixində açılış mərasimi olmuşdur. Layihə çərçivəsində müvafiq yolların çəkilməsi başa çatdırılmış, günəş panellərinin quraşdırılacağı ərazi düzləşdirilmiş və kilometrərlə ərazi hasarlanmışdır. Layihə ərazisində hər iki üzvü elektrik enerjisi istehsal edə bilən və hər birinin gücü 545-550 Vt olan 500 mindən çox günəş paneli quraşdırılmış, panellərin təmizlənməsi üçün avtomatlaşdırılmış qurğular sınaqdan keçirilmişdir. Stansiyanın şəbəkəyə qoşulması üçün 330 kV-luq yarımstansiya inşa olunmuşdur.

"ACWA Power" şirkəti tərəfindən icra olunan 240 MVt gücündə "Xızı-Abşeron" KES layihəsi üzrə geotexniki tədqiqatlar bitmiş və "Xızı-Abşeron" KES-in 2025-ci ildə istismara verilməsi qrafikinə uyğun işlər davam etdirilməkdədir.

4 iyun 2022-ci il tarixində Energetika Nazirliyi və BƏƏ-nin "Masdar" şirkəti arasında imzalanmış "Azərbaycan Respublikasında quruda sənaye miqyaslı 1 QVt gücündə günəş və 1 QVt gücündə külək enerjisi layihələrinin qiymətləndirilməsi, inkişafı və həyata keçirilməsi ilə bağlı İcra Müqaviləsi" çərçivəsində külək və günəş enerji potensialı müvafiq ərazilər seçilmiş və aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılmışdır. "Meqa" layihənin birinci fazasında külək enerjisi üzrə Abşeron, Qaradağ və Qobustan rayonlarında, günəş enerjisi üzrə isə Biləsuvar və Neftçala rayonlarında müvafiq ərazilər seçilmişdir. 2023-cü il 26 oktyabr tarixində Azərbaycan Hökuməti və BƏƏ-nin "Masdar" şirkəti arasında ümumi gücü 1000 MVt olan "yaşıl enerji" layihələri üzrə üç investisiya müqaviləsi imzalanmışdır. İnvestisiya müqavilələri Biləsuvar rayonunda

445 MVt gücündə, Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində 315 MVt gücündə günəş elektrik stansiyaları və Abşeron-Qaradağ rayonunda 240 MVt gücündə külək elektrik stansiyası layihələrinin icrasını nəzərdə tutur. Hazırda həmin ərazilərin “Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında” Qanunun 6.6-cı bəndinə uyğun olaraq bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisi kimi müəyyən edilməsi üzrə işlər davam etdirilir.

2023-cü ilin 3 fevral tarixində Energetika Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının “ACWA Power” şirkəti arasında “Dənizdə 1,5 QVt-dək külək layihəsinin həyata keçirilməsinə dair İcra Müqaviləsi”, “Quruda 1 QVt külək stansiyasının yaradılmasına dair İcra Müqaviləsi” və “Azərbaycan Respublikasında enerji saxlanc sistemlərinin inkişaf etdirilməsinə dair Anlaşma Memorandumu” imzalanıb.

2023-cü il 1 iyul tarixində Energetika Nazirliyi ilə Çinin “China Gezhouba Group Overseas Investment” şirkəti arasında Azərbaycanda 2 QVt gücündə bərpa olunan enerji layihələrinin həyata keçirilməsinə dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Memorandum Azərbaycanda sənaye miqyaslı günəş enerjisi, quruda və dənizdə külək enerjisi, enerji saxlama və inteqrasiya olunmuş ağıllı enerji sistemləri, həmçinin yaşıl hidrogen istehsalı layihələrinə investisiya qoyuluşu üçün potensialın qiymətləndirilməsi üzrə əməkdaşlığı ehtiva edir. Sənəd, həmçinin şirkət tərəfindən layihələrin şəbəkəyə qoşulma imkanlarının tədqiqi, ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi, geoloji və topoqrafik tədqiqatların aparılmasını nəzərdə tutur.

2023-cü il 3 iyun tarixində “Bakı Enerji Həftəsi”nin Naxçıvan Muxtar Respublikasında “Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun yaşıl enerji potensialı” mövzusunda keçirilmiş xüsusi sessiyası çərçivəsində “Nobel Energy Management” şirkəti ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasında 400 MVt gücündə günəş elektrik stansiyasının tikintisi və istehsal ediləcək elektrik enerjisinin Türkiyə Respublikasına ixracı üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Anlaşma Memorandumunun icrası çərçivəsində Naxçıvan şəhərində 400 MVt GES-in tikintisi üçün 688 hektar, Cəbrayıl rayonu ərazisində 100 MVt GES-in tikintisi üçün 229 ha ərazi müəyyən olunmuş və razılaşdırılması üçün aidiyyəti qurumlara təqdim olunmuşdur.

2023-cü il 3 iyun tarixində Naxçıvan Muxtar Respublikasında “Total Energies” şirkəti ilə 250 MVt gücündə quruda külək, Naxçıvan Muxtar Respublikasında 250 MVt gücündə günəş elektrik stansiyaları, habelə enerji saxlanc sistemləri layihələrinin qiymətləndirilməsi və həyata keçirilməsi fəaliyyəti üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Anlaşma Memorandumunun icrası çərçivəsində 250 MVt gücündə quruda külək layihəsi üçün Qaradağ rayonu ərazisində 7 ərazi müəyyən olunmuş və aidiyyəti qurumlardan müvafiq rəylər alınmışdır.

Energetika Nazirliyi ilə Asiya İnkişaf Bankı arasında əməkdaşlıq çərçivəsində “Üzən günəş panelləri sisteminin inkişafına dair bilik mübadiləsi və texniki yardım dəstəyi” çərçivəsində Böyükşor gölündə ümumi gücü 100 kVt (95 kVt suda, 5 kVt quruda) pilot layihəsi üzrə stansiya quraşdırılmış, şəbəkəyə qoşulması istiqamətində işlər davam etdirilmişdir.

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının texniki yardımı ilə “Azərbaycanda bərpa olunan enerji üzrə hərəqlərin keçirilməsinə dəstək” layihəsi çərçivəsində Qaradağ rayonu ərazisində yerləşən 300.77 ha torpaq sahəsinin aidiyyəti dövlət qurumları ilə razılaşdırılması başa çatdırılmış, sözügedən ərazinin yerquruluşu planı hazırlanmışdır. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 25 dekabr 2023-cü il tarixli 470 nömrəli Qərarı ilə Qaradağ rayonu Pirsaat qəsəbəsi ərazisində yerləşən 300.77 hektar torpaq sahəsi GES tikintisi məqsədilə bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisi kimi müəyyən edilmişdir.

Neft-qaz sahəsi üzrə

Hesabat dövründə energetika sahəsində müvafiq işlər həyata keçirilmişdir.

Neft (kondensatla birlikdə) hasilatı:

2023-cü il ərzində **30,1** milyon ton (proqnozdan **0,2** milyon ton az) neft (kondensatla birlikdə) hasil edilib:

- SOCAR (kondensatla birlikdə) üzrə - **7,7** milyon ton (proqnozdan təqribən **0,14** milyon ton az);
- "Azəri-Çıraq -Günəşli"dən – **17,8** milyon ton (proqnozdan təqribən **0,15** milyon ton az);
- "Şahdəniz"dən (kondensat) – **4,3** milyon ton (proqnozdan təqribən **0,06** milyon ton çox);
- "Abşeron"dən (kondensat) – **0,3** milyon ton (təqribən proqnoza uyğun).

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **2,5** milyon ton, yəni təqribən **7,7** faiz az neft (kondensatla birlikdə) hasilatı olub.

2023-cü il üzrə neft hasilatı göstəriciləri və 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

Sıra №-ci	Neft hasilatı	2023-cü il			2022-ci il	2022-ci ilə müqayisədə	
		Proqnoz	Fakt	+, -		+, -	%
1	Respublika üzrə, cəmi	30,4	30,1	-0,20	32,6	-2,5	-7,7
1,1	SOCAR	7,9	7,7	-0,14	7,8	0,0	-0,6
1.2.	Azəri-Çıraq -Günəşli	18,0	17,8	-0,15	20,4	-2,6	-12,7
1.3.	Şahdəniz (kondensat)	4,2	4,3	0,06	4,4	-0,1	-3,3
1.4.	Abşeron (kondensat)	0,3	0,3	0,04	0,0	0,3	

Neftin (kondensatla birlikdə) ixraca nəqli:

2023-cü il ərzində **25,2** milyon ton neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql edilib:

- Konsorsium (kondensatla birlikdə) üzrə - **22,1** milyon ton;
- SOCAR (kondensatla birlikdə) üzrə - **2,8** milyon ton;
- Abşeron (JOCAP) üzrə - **0,3** milyon ton.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə təqribən **1** milyon ton, yəni **3,9** faiz az neft (kondensatla birlikdə) ixraca nəql edilib.

2023-cü il üzrə neftin nəql göstəriciləri və 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

İstiqamətlər	Təşkilatlar	Həcm		2022-ci ilə müqayisədə	
		2023-cü il	2022-ci il	+, -	%
Şimal kəməri ilə	SOCAR-dan	0,0	0,6	-0,6	-100,0
Qərb kəməri ilə	Konsorsiumdan	0,15	1,0	-0,8	-84,8
BTC ilə	Konsorsiumdan	22,0	23,9	-1,9	-8,0
	SOCAR-dan	2,8	0,8	2,0	236,7
	Abşeron(JOCAP)	0,3	0,0	0,3	
Cəmi:		25,2	26,2	-1,0	-3,9

Qaz hasilatı:

2023-cü il ərzində **48,3** milyard kubmetr (proqnozdan **0,9** milyard kubmetr çox) qaz hasil edilib:

- SOCAR üzrə - **8,4** milyard kubmetr (proqnozdan **0,9** milyard kubmetr az);
- Azəri-Çıraq -Günəşlidən – **12,9** milyard kubmetr (proqnozdan **0,7** milyard kubmetr çox);
- “Şahdəniz”dən- **26,3** milyard kubmetr (proqnozdan **1,1** milyard kubmetr çox);
- Abşerondan – **0,8** milyard kub metr (proqnozdan **54** milyon kubmetr çox).

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə **1,6** milyard kubmetr, yəni **3,3** faiz çox qaz hasil edilib.

2023-cü il üzrə qaz hasilatı göstəriciləri və 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

milyard m³

sıra №-ci	Qaz hasilatı	2023-cü il			2022-ci il fakt	2022-ci ilə müqayisədə	
		Proqnoz	Fakt	+,-		+,-	%
1	Respublika üzrə, cəmi	47,4	48,3	0,9	46,7	1,6	3,3
1,1	SOCAR	9,3	8,4	-0,9	8,1	0,3	4,0
1.2.	Azəri-Çıraq -Günəşli	12,2	12,9	0,7	13,4	-0,5	-4,0
1.3.	Şahdəniz (kondensat)	25,2	26,3	1,1	25,2	1,0	4,0
1.4.	Abşeron (kondensat)	0,7	0,8	0,05	0,0	0,8	

Qaz ixracı:

2023-cü il ərzində cəmi xaricə qaz nəqli **23,85** milyard kubmetr olub:

- Türkiyəyə - **9,5** milyard kubmetr;
- Avropaya - **11,85** milyard kubmetr;
- Gürcüstana – **2,5** milyard kubmetr.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə xaricə qaz nəqli ümumilikdə **1,5** milyard kubmetr, yəni **6,9** faiz çox olub.

2023-cü il üzrə təbii qazın ixrac göstəriciləri və 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəsi

milyard m³

İstiqamətlər	Ölkələr	Həcmi		2022-ci ilə müqayisədə	
		2023-cü il fakt	2022-ci il fakt	+,-	%
Cənubi Qafqaz Boru Kəmərilə	Türkiyəyə	9,5	8,3	1,2	14,1
	ondan: - TANAP-la	5,6	5,6	0,0	0,0
	Avropaya	11,85	11,4	0,5	4,2
	Gürcüstana	1,4	1,2	0,2	18,8
	ondan - Şahdəniz"dən	1,4	1,2	0,2	18,8
	- SOCAR-dan	0,0	0,0	0,0	
Qazıməmməd-Qazax qaz kəməri ilə	Gürcüstana (SOCAR-dan)	1,1	1,4	-0,3	-23,5
Cəmi		23,85	22,3	1,5	6,9

Neftin emalı:

2023-cü il ərzində **6,3** milyon ton neft emal edilmişdir.

2023-cü il üzrə OPEC+ çərçivəsində Azərbaycanın götürdüyü öhdəliyin icrasına dair.

2022-ci il 5 oktyabr tarixində Vyanada keçirilən 33-cü iclasda 2022-ci ilin noyabrından gündəlik xam neft hasilatının 2 milyon barrel azadılması ilə bağlı qərar qəbul edilmişdir. Yeni qərara əsasən, Azərbaycanın ixtisarlarla bağlı öhdəliyi gündəlik 33 min barrel olmuşdur. Beləliklə, 2022-ci ilin noyabrından 2023-cü ilin sonuna qədər ölkəmizdə gündəlik xam neft hasilatının 2022-ci ilin avqust ayındakı səviyyədə, yəni 717 min barreldən azaldılaraq 684 min barrel həcmində saxlanması nəzərdə tutulmuşdur.

OPEC və qeyri-OPEC ölkələri nazirlərinin 35-ci iclası 2023-cü ilin 4 iyun tarixində Vyanada keçirilmişdir. İclasda “Əməkdaşlıq Bəyannaməsi” ölkələrinin 2024-cü il üçün gündəlik ümumi xam neft hasilatının səviyyəsini tənzimləyən qərar qəbul olunmuşdur. Razılaşmaya uyğun olaraq 2024-cü il üzrə gündəlik xam neft hasilatı “OPEC plus” üzrə 40,46 milyon barrel, Azərbaycan üçün 551 min barrel həcmində müəyyən edilmişdir.

OPEC və qeyri-OPEC ölkələri nazirlərinin 36-cı iclası 2023-cü ilin 30 noyabr tarixində onlayn formatda keçirilmişdir. İclasda OPEC-ə üzv və qeyri-üzv ölkələri nazirlərinin 35-ci iclasında qəbul edilmiş hasilatın tənzimlənməsi barədə qərarın qüvvədə qalmasına dair razılaşma qəbul edilmişdir.

İcra göstəriciləri (gündəlik xam neft hasilatı):

- yanvar ayında – 533 min barrel;
- fevral ayında – 531 min barrel;
- mart ayında – 515 min barrel;
- aprel ayında – 512 min barrel;
- may ayında – 500 min barrel;
- iyun ayında – 500 min barrel;
- iyul ayında – 499 min barrel;
- avqust ayında – 498 min barrel;
- sentyabr ayında – 491 min barrel;
- oktyabr ayında – 489 min barrel;
- noyabr ayında – 492 min barrel;
- dekabr ayında – 482 min barrel.

Respublika üzrə **31.12.2023-cü il tarixinə** təbii qazla təmin olunmuş əhali abonentlərinin sayı **2 545 506** təşkil etməklə qazlaşmanın ümumi səviyyəsi təxminən **96,5** faiz olmuşdur. Hazırda qazlaşdırılma istiqamətində işlər davam etdirilir.

Qaz təchizatının yaxşılaşdırılması, şəbəkənin qaz nəql etmə imkanlarının artırılması və yaşayış məntəqələrinin qazlaşdırılması məqsədilə 2023-cü ildə yeni qaz kəmərləri quraşdırılıb, qaz kəmərləri şəbəkəsinin təhlükəsiz və normal rejimdə istismarının təmin olunması üçün qaz kəmərləri əsaslı təmir olunub.

Respublika ərazisində kənd və qəsəbələrin, yeni yaşayış massivlərinin qazlaşdırılması, eləcə də yeni istehsal təyinatlı obyektlərin istismara verilməsi abonentlərin sayının və təbii qaza olan tələbatın artmasına səbəb olmuşdur.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə qaz təchizatı infrastrukturunun qurulmasının icra vəziyyətinə dair.

Qaz təchizatı məqsədilə nəql şəbəkəsinin qurulması üzrə:

Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərdə SOCAR tərəfindən qaz nəqli sisteminin mərhələli şəkildə yenidən qurulması üçün əsasən 4 istiqamət üzrə *magistral boru kəmərlərinin tikintisi nəzərdə tutulur.*

I. Laçın istiqaməti üzrə - "Horadiz-Laçın" qaz kəmərinin və üzərlərində QPS-lər quraşdırmaqla "Cəbrayıl QPS", "Zəngilan QPS", "Mincivan QPS", "Qubadlı QPS" və "Laçın QPS" qaz kəməri qollarının tikintisi".

Kəmərlərdə ümumilikdə (qol qaz kəmərləri daxil) 171,6 km uzunluqda planlaşdırma və 178,7 km xəndək qazma işləri yerinə yetirilmişdir. Tikinti ərazilərinin mütləq olaraq boru təminatı aparılmışdır. Ümumilikdə 177,9 km boru seksiyaları (plet) hazırlanmış, bundan 164,9 km hissə xəndəyə qoyulmuşdur. Xətti hissənin (530mm-lik əsas kəmərlər və 325 mm-lik Laçın QPS qolu) çəkilişi başa çatdırılaraq sınaq işləri aparılmışdır. 24 noyabr 2023-cü il tarixində çəkilmiş boru kəməri mövcud sistemə qoşulmuş, 19.12.2023-cü il tarixində Horadiz-Laçın arası xətti hissənin istismara verilməsi üçün qəbul komissiyası keçirilmişdir.

- "Qubadlı QPS" qolu qaz kəmərinə xətti hissənin çəkilişi başa çatdırılaraq sınaq işləri aparılmış və kəmərlər mövcud sistemə qoşulmuşdur. "Cəbrayıl QPS" qolu qaz kəmərinə xətti hissənin çəkilişi başa çatdırılmışdır. "Mincivan QPS" qolu və "Zəngilan QPS" qolu qaz kəmərlərində tikinti-quraşdırma işləri davam etdirilir. Laçın QPS-in tikintisi üzrə işlər davam etdirilir.

- 07 noyabr 2023-cü il tarixində Laçın şəhərinə və rayonun Zabux kəndinə qazın verilişi təmin edilmişdir. Hal-hazırda kəmərin (əsas kəmərlər) korroziyadan mühafizə tədbirlərinə daxil olan işlər aparılır.

II. Şuşa istiqaməti üzrə - "Böyük Bəhmənli-Şuşa" magistral qaz kəmərinin, həmin kəmərdən ayrılan "Füzuli" və "Ağoğlan (Hadrut)" qaz kəməri qollarının, həmçinin kəmərlər və qollar üzərində quraşdırılacaq "Şuşa", "Füzuli" və "Ağoğlan" qaz paylayıcı stansiyaların tikintisi".

- Kəmərlərdə ümumilikdə (qol qaz kəmərləri daxil) 105,2 km uzunluqda planlaşdırma və 104,4 km xəndək qazma işləri aparılmışdır. Ümumilikdə 106,7 km boru seksiyaları (plet) hazırlanmış, bundan 94,3 km hissə xəndəyə qoyulmuşdur. Kəmərin çəkilişi başa çatdırılmış və mövcud sistemə qoşulmuşdur. 20.12.2023-cü il tarixində Böyük Bəhmənli-Şuşa arası xətti hissənin istismara verilməsi üçün qəbul komissiyası keçirilmişdir.

- Hadrut qol qaz kəmərinin tikintisi davam etdirilir. Füzuli və Şuşa QPS-lərdə tikinti işləri davam etdirilir. 07 oktyabr 2023-cü il tarixində Füzuli QPS-ə qaz verilmiş, 24 noyabr 2023-cü il tarixində isə Füzuli şəhəri qazla təchiz olunmuşdur.

III. Ağdam istiqaməti üzrə - "Azadqaraqoyunlu-Ağdam" qaz kəmərinin və üzərində QPS quraşdırılmaqla "Ağdam QPS" qaz kəməri qolunun tikintisi" və "Yevlax Naxçıvan" magistral qaz kəmərinin 33-46-cı km hissəsinin yenidən qurulması".

- Kəmərlərdə ümumilikdə (qol qaz kəmərləri daxil) 18,3 km uzunluqda planlaşdırma və 32,2 km xəndək qazma işləri aparılmışdır. Tikinti ərazilərinin mütləq olaraq boru təminatı aparılmışdır. Ümumilikdə 32,2 km boru seksiyaları (plet) hazırlanmış və xəndəyə qoyulmuşdur. Xətti hissənin çəkilişi başa çatdırılaraq sınaq işləri aparılmış və 29 noyabr 2023-cü il tarixində mövcud şəbəkəyə qoşulmuşdur. 21.12.2023-cü il tarixində xətti hissənin istismara qəbulu üçün qəbul komissiyası keçirilmişdir.

- Hazırda kəmərin korroziyadan mühafizə tədbirlərinə daxil olan işlər və Ağdam QPS-in tikintisi davam etdirilir.

IV. Kəlbəcər istiqaməti üzrə – “Ağdam-Kəlbəcər” qaz kəmərinin və üzərində QPS quraşdırmaqla “Kəlbəcər QPS” qaz kəməri qolunun tikintisi”.

- Layihə-smeta sənədlərinin son tamamlanma işləri aparılır.

Qaz təchizatı məqsədilə paylayıcı şəbəkənin qurulması üzrə:

2023-cü ildə Laçın, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl, Füzuli, Xocavənd, Ağdam və Tərtər rayonları ərazisində “Azəriqaz” İB-nin daxili maliyyə resursları hesabına 28 yaşayış məntəqəsinin daşıyıcı qaz kəmərlərinin tikintisi nəzərdə tutulmuşdur:

–18 yaşayış məntəqəsinə (Tərtər rayonunun Taliş və Suqovuşan kəndləri, Füzuli rayonunun Dövlətyarlı, Dədəli və Pirehmədli kəndləri, Qubadlı rayonunun Mahrızlu, Xanlıq və Zilanlı kəndləri, Zəngilan rayonunun Ağalı və Cahangirbəyli kəndləri, Laçın rayonunun Zabux, Sus, Güləbird, Qorçu və Şəlvə kəndləri, Xocavənd rayonunun Tuğ, Ataqtut və Hünərli kəndləri) yeraltı daşıyıcı qaz kəmərlərinin tikintisi başa çatdırılmışdır. Tərtər rayonunun Taliş kəndi 2023-cü ilin mart ayından etibarən təbii qazla təmin olunmuşdur;

–5 yaşayış məntəqəsinə (Ağdam rayonunun Xıdırlı, Kəngərli və Sarıcalı kəndləri, Cəbrayıl rayonunun Horovlu və Şükürbəyli kəndləri) yeraltı daşıyıcı qaz kəmərlərinin tikintisi işləri tamamlanmışdır.

“Bakı Abadlıq Xidməti” MMC-nin sifarişi ilə Laçın şəhərində paylayıcı küçə qaz kəmərləri çəkilməsi tamamlanmış, 400 fərdi evin, 7 ədəd 2 mərtəbəli və 1 ədəd 3 mərtəbəli binaların daxili və xarici qaz xətləri çəkilmiş, sayğaclar quraşdırılmışdır. Laçın şəhərinə 7 noyabr 2023-cü il tarixində təbii qaz verilmişdir.

Laçın rayonunun Zabux kəndində Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondunun sifarişi ilə paylayıcı qaz kəmərləri çəkilmiş, fərdi evlərin daxili qaz xətlərinin və qaz sayğaclarının quraşdırılması işləri tamamlanmışdır. Zabux kəndinə 7 noyabr 2023-cü il tarixində təbii qaz verilmişdir.

Füzuli şəhərində 1-ci fazada inşa olunmuş yaşayış binaların və məktəbin qazanxanaları üçün Qarabağ BTİX-in sifarişi ilə 2,5 km paylayıcı qaz kəməri çəkilmişdir. 24.11.2023-cü il tarixdə paylayıcı küçə xətlərinə, MİDA-nın inşa etdiyi yaşayış kompleksinin qazanxanasına və Özbəkistan Respublikasının inşa etdiyi orta məktəbin qazanxanasına qaz verilmiş, qazdan istifadə olunur. MİDA-nın inşa etdiyi 18 binadakı qaz sayğacı və qaz işlədici cihazları olan mənzillərə mərhələli şəkildə təbii qazın verilməsinə başlanılmışdır.

“Azəriqaz” İB üzrə 2023-cü ilin kapital qoyuluşu proqramında nəzərdə tutulmuş, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə daşıyıcı qaz kəmərlərinin çəkilməsi işləri barədə məlumat (27.12.2023)

No	Rayon	Yaşayış məntəqəsi	İcra statusu	Quraşdırılmış daşıyıcı qaz kəmərinin uzunluğu, (km)
1.	Tərtər	Taliş kəndi	tamamlanıb	11,1
2.		Suqovuşan kəndi	tamamlanıb	4,9
3.	Laçın	Güləbird kəndi	tamamlanıb	3,2
4.		Qorçu kəndi	tamamlanıb	0,3
5.		Şəlvə kəndi	tamamlanıb	9,9
6.		Zabux kəndi	tamamlanıb	6,3
7.		Sus kəndi	tamamlanıb	0,5
8.	Zəngilan	Ağalı kəndi	tamamlanıb	3,3

9.		Cahangirbəyli kəndi	tamamlanıb	2,0
10.	Qubadlı	Xanlıq kəndi	tamamlanıb	5,6
11.		Mahrızlu kəndi	tamamlanıb	3,1
12.		Zılanlı kəndi	tamamlanıb	1,7
13.	Cəbrayıl	Horovlu kəndi	tamamlanıb	6,4
14.		Xudafərin qəsəbəsi	iş gedir (71%)	20,4
15.		Şükürbəyli kəndi	tamamlanıb	4,7
16.	Füzuli	Dövlətyarlı kəndi	tamamlanıb	3,9
17.		Dədəli kəndi	tamamlanıb	10,8
18.		Pirəhmədli kəndi	tamamlanıb	3,7
19.	Ağdam	Xıdırlı kəndi	tamamlanıb	4,7
20.		Kəngərli kəndi	tamamlanıb	3,2
21.		Sarıcalı kəndi	tamamlanıb	1,4
22.	Xocavənd	Tuğ kəndi	tamamlanıb	2,5
23.		Ataqtut kəndi	tamamlanıb	3,5
24.		Hünərli (Tsakuri) kəndi	tamamlanıb	2,8
25.		Edişə kəndi	Ardıcıl yerləşən 4 kəndin (Edişə, Tağaser, Dağdöşü, Çınarlı kəndləri) daşıyıcı qaz kəməri Qarabağ BTIX-lə ilkin razılaşdırmaya əsasən başlanğıcı Hadrut QPS-dən götürməklə Hadrut qəsəbəsinin daxili ilə tranzit şəkildə çəkilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Sonrakı birgə müzakirələrdə (dekabr ayında) BTIX tərəfindən bildirilmişdir ki, hazırlanmış baş plana əsasən daşıyıcı kəmərlərin qəsəbə və kənd daxili ilə çəkilməsi üçün boş zolaq yoxdur. Bu səbəbdən məntəqələrin kənarı ilə yeni tras seçilir, layihədə köklü dəyişikliklər ediləcək. <u>Bu kəndlərin daşıyıcı qaz kəmərlərinin tikintisinə 2024-cü ildə başlanılacaq.</u>	-
26.		Tağaser kəndi		-
27.		Dağdöşü kəndi		-
28.		Çınarlı (Vəng) kəndi		-

Qeyd: Cəmi – 28 obyekt, o cümlədən tamamlanıb - 18, iş gedir – 6 (bundan 2024-cü ildə tamamlanacaq - 1), 2024-cü ildə icrasına başlanılacaq - 4.

Yanacaq-enerji balansı üzrə

Energetika Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış “Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il və sonrakı üç il üçün ölkənin yanacaq-enerji balansının proqnoz göstəriciləri” aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

2023-cü il yanacaq-enerji balansının icra göstəricilərinin hər rüb üzrə təhlili aparılmış və icrasına nəzarət edilmişdir.

Həmçinin Nazirlik tərəfindən hazırlanmış “Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il və sonrakı üç il üçün ölkənin yanacaq-enerji balansının proqnoz göstəriciləri” aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində Energetika Nazirliyi və tabeliyindəki qurumlar tərəfindən bir sıra normativ aktların hazırlanması davam etdirilmişdir.

“Energetika haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 oktyabr tarixli 1006-VIQ nömrəli və **“Elektroenergetika haqqında”** Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 11 aprel tarixli 858-VIQ nömrəli Qanunu qəbul olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Mülki dövriyyənin müəyyən iştirakçılarına mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə xüsusi icazə verən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə” Fərman layihəsi hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 10 mart tarixli 2063 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 26 iyun tarixli 148 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Kiçik və orta biznes evlərində mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə göstərilən xidmətlərin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi haqqında” Fərman layihəsi hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 10 mart tarixli 2064 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmişdir.

“Elektroenergetika haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 17 iyun tarixli 546-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Elektroenergetika haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” 1998-ci il 13 iyun tarixli 723 nömrəli və “Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2018-ci il 16 iyul tarixli 204 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 25 iyul tarixli 1761 nömrəli Fərmanının 2.1-ci bəndinin icrası məqsədilə hazırlanmış **“İstilik enerjisindən istifadə qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında”** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 5 sentyabr tarixli 303 nömrəli Qərarı qəbul olunmuşdur.

“İstilik təchizatı sahəsində islahatların sürətləndirilməsi və səmərəliliyin artırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 29 aprel tarixli 3233 nömrəli Sərəncamının icrasının təmin edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 12 may tarixli 288s nömrəli Sərəncamının 1-ci hissəsinin icrası məqsədilə hazırlanmış “Azəristiliktəchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması, gəlir və xərclərinin optimallaşdırılması, istilik və isti su təchizatı xidmətlərinin sayğaclaşdırılması, istilik təchizatı sistemlərinin bərpası və dayanıqlı istismarının təmin edilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planı” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 sentyabr tarixli 759s nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.

“İstilik təchizatı sahəsində islahatların sürətləndirilməsi və səmərəliliyin artırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 29 aprel tarixli 3233 nömrəli Sərəncamının 2.1-bəndinin icrasının təmin edilməsi ilə əlaqədar Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 sentyabr tarixli 759s nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azəristiliktəchizat” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması, gəlir və xərclərin optimallaşdırılması, istilik və isti su təchizatı xidmətlərinin sayğaclaşdırılması, istilik təchizatı sistemlərinin bərpası və dayanıqlı istismarının təmin edilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planı”nın 3.6-cı bəndinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmış Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 28 sentyabr tarixli 178 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qiymətləri (tarifləri) dövlət tərəfindən tənzimlənən malların (işlərin, xidmətlərin) Siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə qərar layihəsi hazırda vizalanma mərhələsindədir.

“Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 25 fevral tarixli 486-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və “Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 28 sentyabr tarixli 773 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 8 aprel tarixli 1658 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 16 aprel tarixli 233s nömrəli Sərəncamının icrası məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmiş və Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş normativ hüquqi aktlar:

- **“Müayinə və texniki xidmət məlumatları üzrə reyestrin aparılması və ondan istifadə Qaydası”**nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 25 iyun tarixli 216 nömrəli Qərarı;

- **“Qaz paylayıcısı tərəfindən qaz qurğularında, qaz xətlərində və tüstü bacalarında, habelə havalandırma və havadəyişmə xətlərində müayinənin keçirilməsi Qaydası”**nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 25 iyun tarixli 215 nömrəli Qərarı;

- **“Müayinənin və texniki xidmətin həyata keçirilməsinə monitorinqin keçirilməsi Qaydası”**nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 25 iyun tarixli 214 nömrəli Qərarı;

- **“İxtisaslaşmış podratçılara verilən ixtisas attestatının forması, onun verilməsi, qüvvədəolma müddətinin dayandırılması və ya ləğv edilməsi, eləcə də ixtisaslaşmış podratçıların reyestrinin aparılması və onların fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi qaydası”**nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 25 iyun tarixli 217 nömrəli Qərarı;

- **“Qaz qurğularının tikintisinə, qurulmasına, istismarına və işçi vəziyyətdə saxlanmasına dair tələblər”**in təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 fevral tarixli 36 nömrəli Qərarı;

- **“Qaz qurğularının qazın atmosferə buraxılmamasına, habelə qazın təzyiqinə, temperaturuna, tərkibinə və digər göstəricilərinə dair tələblər”**in təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 fevral tarixli 37 nömrəli Qərarı;

- **“Tüstü bacalarının istismarında təhlükəsizlik texnikası Qaydası”**nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 fevral tarixli 38 nömrəli Qərarı.

“Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 23 dekabr tarixli 756-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Qaz təchizatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” 1998-ci il 28 sentyabr tarixli 773 nömrəli, “Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin kommunal xidmətlərə qoşulma proseslərinin daha da sadələşdirilməsi haqqında” 2018-ci il 25 dekabr tarixli 434 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 fevral tarixli 2020 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 9 fevral tarixli 141s nömrəli Sərəncamının icrası:

- **“Tikinti obyektlərinin qazpaylayıcı şəbəkəyə qoşulması və ya əlavə qaz həcmi alması Qaydası”**nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 30 avqust tarixli 297 nömrəli Qərarı;

- **“Tikinti obyektlərinin qazpaylayıcı şəbəkəyə qoşulma xidmətinə görə ödəniş məbləğinin hesablanmasına dair metodologiya”**nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 21 noyabr tarixli

423 nömrəli Qərarı.

Həmin Sərəncamın 1-ci hissəsinin icrası ilə bağlı hazırlanmış "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Qaz paylayıcıları tərəfindən qaz təchizatının ümumi şərtlərini təyin edən Qaydaların təsdiq edilməsi haqqında" 1999-cu il 31 may tarixli 87 nömrəli, "Qiyətləri (tarifləri) dövlət tərəfindən tənzimlənən malların (işlərin, xidmətlərin) Siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" 2005-ci il 28 sentyabr tarixli 178 nömrəli və "Qazdan istifadə Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2011-ci il 12 may tarixli 80 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı layihəsi Ədliyyə Nazirliyinə göndərilmişdir.

"Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 27 dekabr tarixli 773-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 13 iyun tarixli 723 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 8 fevral tarixli 2034 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 20 fevral tarixli 202s nömrəli Sərəncamının icrası:

- **"Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə qoşulması və ya əlavə enerji (güc) alması Qaydası"**nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 3 noyabr tarixli 399 nömrəli Qərarı;

- **"Tikinti obyektlərinə tələb olunan gücün hesablanması Qaydası"**nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 3 noyabr tarixli 400 nömrəli Qərarı;

- **"Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə qoşulma xidmətinə görə ödənişin hesablanmasına dair metodologiya"**nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 21 noyabr tarixli 422 nömrəli Qərarı.

Həmin Sərəncamın 1-ci hissəsinin icrası ilə bağlı hazırlanmış "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında" 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli və "Elektrik və istilik qurğularının texniki istismar Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2019-cu il 30 dekabr tarixli 520 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı layihəsi Ədliyyə Nazirliyinə göndərilmişdir.

"Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 31 may tarixli 339-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 12 iyul tarixli 1387 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 17 iyul tarixli 447s nömrəli Sərəncamının icrası məqsədilə hazırlanmış və təsdiq edilmiş normativ hüquqi akt layihələri:

- **"Bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisində elektrik enerjisi istehsalçısının seçilməsi Qaydası"**nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 2 avqust tarixli 2285 nömrəli Fərmanı;

- **"Aktiv istehlakçılar tərəfindən bərpa olunan enerji mənbələri hesabına istehsal edilən elektrik enerjisinin güc həddinin müəyyən edilməsi və "Aktiv istehlakçının dəstəklənməsi mexanizminin tətbiqi Qaydaları"**nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 28 sentyabr tarixli 346 nömrəli Qərarı;

- **"Bərpa olunan enerji mənbələrindən istehsal edilmiş elektrik enerjisinin mənbəyinə dair sertifikatın verilməsi qaydası və forması"**nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 28 sentyabr tarixli 347 nömrəli Qərarı;

- **"Bərpa olunan enerji mənbələri üzrə informasiya sistemi"**nin

Əsasnaməsi”nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 28 sentyabr tarixli 348 nömrəli Qərarı.

“Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 359-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 20 avqust tarixli 1433 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 31 avqust tarixli 529s nömrəli Sərəncamının icrası məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən hazırlanaraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmiş və təsdiq edilmiş normativ hüquqi aktlar:

- **“Enerji istehlak edən və ya enerji istehlakına təsir edən məhsullar üzrə ekoloji dizayn Tələbləri”**nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 20 fevral tarixli 63 nömrəli Qərarı;

- **“Elektrik və istilik enerjisi istehsalı və təbii qazın emalı üzrə effektivlik potensialının qiymətləndirilməsi qaydası və qiymətləndirmə meyarları”**nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 18 aprel tarixli 123 nömrəli qərarı;

- **“Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi Qaydası”**nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 17 iyul tarixli 2215 nömrəli Fərmanı;

- **“Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi barədə hesabatın forması”**nin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 1 avqust tarixli 258 nömrəli Qərarı;

- **“Binalar üçün minimum enerji effektivliyi normaları”**nin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 16 avqust tarixli 287 nömrəli Qərarı.

Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 359-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 20 avqust tarixli 1433 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 31 avqust tarixli 529s nömrəli Sərəncamının 3.1-ci bəndinin icrası ilə əlaqədar hazırlanmış “Enerji Effektivliyi Fondunun vəsaitlərinin formalaşdırılması və istifadə Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı layihəsi müvafiq dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşıdıraraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Həmin Sərəncamın 3.6-cı bəndinin icrası məqsədilə hazırlanmış “Binaların enerji effektivliyi üzrə pasportlaşdırılması qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı layihəsi aidiyyəti dövlət orqanları ilə razılaşıdıraraq Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Közərmə lampalarının istehsalı, satışı və idxalının qadağan edilməsini ehtiva edən “Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanununun layihəsi, habelə bu tələbi pozan şəxslərə müvafiq cərimələrin tətbiqini nəzərdə tutan “Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun layihəsi hazırlanmış və aidiyyəti qurumlar tərəfindən münasibətin bildirilməsi məqsədilə Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Qanun layihələri daxil olmuş rəy və təkliflər əsasında təkmilləşdirilmiş və hazırda vizalanmadadır.

Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 17 avqust tarixli 309 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Məcburi enerji auditi keçirilməli olan təsərrüfat subyektlərinin və qeyri-yaşayış binalarının müəyyən edilmiş meyarlar”a uyğun olaraq təsərrüfat subyektlərinin və qeyri-yaşayış binalarının siyahısı hazırlanmış və Azərbaycan Respublikasının energetika nazirinin 2023-cü il 6 oktyabr tarixli Əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 8 dekabr tarixli 434 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Enerji auditinin həyata keçirilməsi üçün ixtisas attestatının forması, verilməsi qaydası, onun qüvvədəolma müddətinin dayandırılması və ləğv edilməsi, eləcə də enerji auditorlarının və enerji auditü üzrə təşkilatların reyestrinin aparılması və onların fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası"na əsasən Attestasiya proqramı hazırlanmışdır. Eyni zamanda ixtisas attestatı almaq istəyən şəxslər üçün "Bələdçi" hazırlanmışdır. Qeyd edilən məlumatlar Nazirliyin veb-saytında yer alan "[Enerji auditü](#)" bölməsində yerləşdirilmişdir.

"Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 11 aprel tarixli 858-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 19 may tarixli 2143 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 1 iyun tarixli 450s nömrəli Sərəncamının 1-ci hissəsinin icrası ilə bağlı hazırlanmış "Lisenzialar və icazələr haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanunu layihəsi və uyğunlaşdırılması tələb olunan normativ hüquqi akt layihələri Ədliyyə Nazirliyinə göndərilmişdir.

Həmçinin həmin Fərmanın 3.1.1-3.1.3-cü yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədilə "Elektrik qurğularının quraşdırılması qaydaları"nın, "Elektrik qurğularının istismarında təhlükəsizlik texnikası qaydaları"nın və "Elektrik qurğularının texniki istismar qaydaları"nın layihələri hazırlanmış və hazırda həmin layihələr "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununun tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılma mərhələsindədir.

"Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 11 aprel tarixli 858-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 19 may tarixli 2143 nömrəli Fərmanın icrasının təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 1 iyun tarixli 450s nömrəli Sərəncamının 3.4-cü bəndinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən hazırlanmış "Sərbəst istehlakçılar üçün illik elektrik enerjisi sərfiyyatının həddinin müəyyən edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti dövlət orqanlarının (qurumlarının) vizaları toplanaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Sözügedən Sərəncamın 3.2-ci bəndində nəzərdə tutulmuş "Sərbəst olmayan istehlakçıya elektrik enerjisinin verilməsinin dayandırılmasına əsas verən müddətin müəyyən edilməsi barədə" və 3.7-ci bəndində nəzərdə tutulan "Mühafizəsi təmin edilən mühüm əhəmiyyətli elektroenergetika obyektlərinin Siyahısı"nın təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar layihələri hazırlanaraq aidiyyəti qurumlara vizalanmaq üçün təqdim edilmişdir.

Sərəncamın 3.1-ci, 3.3-cü və 3.5-ci bəndlərinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə "Elektrik şəbəkələrinin mühafizə zonalarının ölçüləri və həmin ərazilərdə təsərrüfat işlərinin aparılmasına dair tələblər"in təsdiq edilməsi haqqında", "Elektrik şəbəkəsinə dair Qaydalar"ın təsdiq edilməsi haqqında" və "Elektrik gücü çatmadıqda sistemin dayanıqlılığını təmin etmək üçün elektrik enerjisinin təminatına məhdudiyətlər tətbiq edilməyən istehlakçıların Siyahısı"nın təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar layihələri "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılma mərhələsindədir.

"Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 30 may tarixli 892-VIQD nömrəli Qanununun icrasının təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmış

“İstehlakçıların elektrik enerjisi (gücü) alması üçün texniki şərtlərin verilməsi və enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2013-cü il 27 avqust tarixli 234 nömrəli və “Məişət abonentlərinin mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin elektrik enerjisi (gücü) alması (mövcud 0,4 kV-luq şəbəkədən) üçün texniki şərtlərin, layihə sənədlərinin hazırlanması və verilməsi, habelə enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2018-ci il 24 iyul tarixli 326 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı layihəsi Ədliyyə Nazirliyinə göndərilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası tərəfindən təqdim edilmiş arayış nəzərə alınmaqla yenidən hazırlanmış Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “Tikinti obyektlərinin enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulmasına görə qoşulma haqqı məbləği”nin təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 27 aprel tarixli 180 nömrəli və “Məişət abonentlərinin mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulmasına görə qoşulma haqqının məbləği”nin təsdiq edilməsi barədə” 2018-ci il 24 iyul tarixli 327 nömrəli qərarlarının ləğv edilməsi haqqında” və “Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə qoşulması və ya əlavə enerji (güc) alması Qaydası”nın təsdiq edilməsi və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “İstehlakçıların elektrik enerjisi (gücü) alması üçün texniki şərtlərin verilməsi və enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2013-cü il 27 avqust tarixli 234 nömrəli və “Məişət abonentlərinin mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin elektrik enerjisi (gücü) alması (mövcud 0,4 kV-luq şəbəkədən) üçün texniki şərtlərin, layihə sənədlərinin hazırlanması və verilməsi, habelə enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2018-ci il 24 iyul tarixli 326 nömrəli qərarlarının ləğv edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərar layihələri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası tərəfindən təqdim edilmiş arayış nəzərə alınmaqla yenidən hazırlanmış “Tikinti obyektlərinin qazpaylayıcı şəbəkəyə qoşulması və ya əlavə qaz həcmi alması Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” və “Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 12 may tarixli 80 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Qazdan istifadə Qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərar layihələri Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyanın “Elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulma” işçi qrupu tərəfindən Dünya Bankının “B-Ready” hesabatına dair Metodologiyanın “Kommunal xidmətlər” indikatoru ilə bağlı bölməsinə uyğun olaraq elektrik təchizatı şəbəkəsinə qoşulmanın sadələşdirilməsi məqsədilə hazırlanmış və aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılmış “Elektroenergetika haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 11 aprel tarixli 858-VIQ nömrəli Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur.

“Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin tabeliyində olan “Azalternativenerji” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ləğvi, bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsinə özəl sektorun cəlb edilməsi və “Alternativ və bərpa olunan enerji sahəsində əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 1 fevral tarixli 810 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 5 avqust tarixli 2294 nömrəli Fərmanının icrasının təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 9 sentyabr tarixli 765s nömrəli Sərəncamının 6-cı hissəsinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilmiş “Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin Kollegiyasının 2018-ci il 5 mart tarixli 2 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elektrik, istilik enerjisi və qaz təchizatı sahələrində

fəaliyyət göstərən müəssisələrin Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinə ödədikləri haqqın məbləğinin hesablanması və ödənilməsi Qaydası”nda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Energetika Nazirliyinin Kollegiyasının 2023-cü il 23 noyabr tarixli 3-15/3-378/2023 nömrəli Qərarı “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 78.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə Nazirliyinə göndərilmişdir. Qərar 05.12.2023-cü il tarixində Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilmişdir.

Müstəqil enerji istehsalçısı ilə istehlakçı arasında elektrik enerjisinin alqı-satqı münasibətlərinin tənzimlənməsi məqsədilə hazırlanmış “Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı layihəsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur. Bu layihə əsasında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 30 dekabr 2023-cü il tarixli 490 nömrəli Qərarı qüvvəyə minmişdir.

Dövlət proqramlarının icrası üzrə

“Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın Tədbirlər Planının (bundan sonra – Strategiya) 3.2.5-ci fəaliyyət istiqamətinin 4-cü “Kommunal xidmətlərin elektron platforma üzərindən təqdimi istiqamətində tədbirlərin görülməsi” tədbirinin icrası çərçivəsində Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin tabeliyində İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyi ilə Energetika Nazirliyi arasında 2023-cü il 14 aprel tarixində görüş keçirilmiş və Kommunal Xidmətlər Vahid İnformasiya Sisteminin yaradılması məqsədilə İşçi qrupun formalaşdırılması üzrə razılıq əldə edilmişdir. Həmçinin informasiya sisteminin texniki tapşırığına yenidən baxış keçirilməsi və ehtiyac olduğu təqdirdə texniki tapşırığın yenilənməsi görüşdə müzakirə olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları”nın 2.6-cı bəndinə uyğun olaraq, dövlət informasiya ehtiyatının və sisteminin formalaşdırılması onların sahibləri, operatorları və ya müqavilə əsasında qeyd edilən sahə üzrə ixtisaslaşmış hüquqi şəxslər tərəfindən həyata keçirilir. Bununla əlaqədar, Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi ilə qarşılıqlı olaraq sistemin formalaşdırılmasının dövlət-özəl tərəfdaşlığı çərçivəsində aparılma imkanları araşdırılacaq, sistemin yaradılması və saxlanması xərcləri hesablanaraq maliyyə mənbəyi müəyyən ediləcəkdir.

Strategiyanın 5.2.1-ci fəaliyyət istiqamətinin 1-ci tədbirinin icrası məqsədilə energetika sektorunda tənzimləyici mühitin təkmilləşdirilməsi, zəruri liberallaşdırmanın aparılması istiqamətində görülmüş tədbirlər çərçivəsində Energetika Nazirliyi tərəfindən qaz təchizatı sahəsində nəql, paylanma və satış fəaliyyətlərinin hüquqi və idarəçilik baxımından ayrılması üzrə hazırlanmış təkliflər 2023-cü il 14 mart tarixində Energetika Nazirliyində müvafiq işçi qrupun ilk iclasında müzakirə olunmuş və ümumilikdə məqbul hesab edilmişdir.

Strategiyanın 5.2.1-ci fəaliyyət istiqamətinin 3-cü topdansatış bazarının təşkilinə hazırlıq məqsədilə iqtisadi səmərəlilik meyarı əsasında elektrik enerjisi istehsal güclərinin seçiminin ötürücü tərəfindən aparılması tədbirinin icrası üçün qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi “Azərbaycan-Türkiyə Enerji Forumu”nun

“Tənzimləmə” İşçi qrupunun Forumlararası Fəaliyyət Planına daxil edilmiş və yerinə yetirilmiş işlər barədə hazırlanmış hesabat Azərbaycan Respublikasının energetika naziri və Türkiyə Respublikasının energetika və təbii sərvətlər naziri tərəfindən imzalanmış Azərbaycan-Türkiyə III Enerji Forumunun 2023-cü il 29 sentyabr tarixli protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Ötürücü Sistem Operatoru olaraq “Azərenerji” ASC-nin mütəxəssisləri tərəfindən enerjisistemdə tətbiq edilən SCADA ilə əlaqəli şəkildə mövcud normativ-hüquqi çərçivədə Gün Öncəsi Bazar və Balanslaşdırıcı Bazar seqmentləri üzrə proqram təminatı test rejimində istifadəyə verilmişdir. Elektrik stansiyaları və iri istehlakçılar simulyasiya rejimində aktiv iştiraka cəlb olunmuş, elektrik stansiyalarında təlimlər keçirilmiş və mütəxəssislər proqram təminatı ilə tanış edilmişdir. Eyni zamanda elektrik stansiyaları ilə elektrik enerjisinin alqı-satqı müqavilələri bağlanmış, istehsal güclərinin seçilməsi, iqtisadi səmərəliliyin artırılması, həmçinin şərti yanacaq qənaət edilməsi üçün əlavə tədbirlərin icrasına başlanılmışdır.

Bununla da topdansatış bazarının təşkilinə hazırlıq məqsədilə iqtisadi səmərəlilik meyarı əsasında elektrik enerjisi istehsal güclərinin seçiminin ötürücü tərəfindən aparılması mexanizminin tətbiqi və bazar subyektlərinin keçid proseslərinə hazırlığı işləri həyata keçirilir.

Bazar iştirakçılarının hər biri üçün tətbiq edilən proqram təminatına xüsusi giriş icazəsi əsasında öz səhifəsinə daxil olaraq bir sıra əməliyyatların, o cümlədən tələbatın qarşılınması məqsədilə elektrik stansiyaları tərəfindən sifarişlərin verilməsi, ötürücü sistem operatoru olaraq “Azərenerji” ASC-nin mərkəzi dispetçer idarəsi və onun tərkibində yaradılmış bazar operatoru funksiyasını həyata keçirən struktur bölməsi tərəfindən səmərəlilik meyarları əsasında optimallaşdırmanın aparılması və hazırkı vaxtda topdan alıcı funksiyasını həyata keçirən “Azərişiq” ASC (hazırda paylayıcı sistem operatoru və səlahiyyətli təchizatçı funksiyalarını icra edən) tərəfindən tələbat məlumatlarının daxil edilməsi imkanları yaradılmışdır.

Beləliklə rəqabət mühitinin formalaşdırılması məqsədilə elektrik enerjisi bazarının şəffaflığı, məlumatların etibarlılığı və bazarda fəaliyyətin davamlılığı məsələləri proqram təminatında əksini tapmışdır.

Eyni zamanda “Elektroenergetika haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 11 aprel tarixli 858-VIQ nömrəli Qanununa uyğun olaraq elektrik enerjisi bazarı elementlərinin mərhələli tətbiqi prosesində islahatların I mərhələsində (2024-cü il yanvarın 1-dən 2025-ci il iyunun 30-dək) “ötürücü sistem operatorunun mərkəzi operativ-dispetçer xidmətinin ixtisaslaşmış bölməsi tərəfindən elektrik enerjisi istehsalının iqtisadi optimallaşdırılmasının tətbiqi” nəzərdə tutulduğundan qeyd olunan proqram təminatı bu mərhələnin tələblərinə tam uyğundur.

Strategiyanın 5.2.5-ci fəaliyyət istiqamətinin 7-ci hidrogenin istehsalı və ondan istifadə sahəsində potensialın öyrənilməsi və bu sahədə pilot layihələrə dair təkliflərin formalaşdırılması sahəsində müxtəlif hidrogen növlərinin istehsal imkanları, onun daxili bazarda istifadəsinin, eləcə də ixracının texniki imkanları və iqtisadi səmərəliliyinin araşdırılması, müvafiq sahəyə investorların cəlbi modelləri üzrə təkliflərin verilməsi üzrə müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələrindən ibarət İşçi Qrupu yaradılmışdır. 9 fevral tarixində Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (EBRD) dəstəyi ilə cəlb edilmiş beynəlxalq məsləhətçi şirkət tərəfindən “Aşağı karbonlu hidrogen iqtisadiyyatı bazar araşdırması” hesabat layihəsi hazırlanmış və müvafiq qaydada təqdim edilmişdir.

Strategiyanın 5.2.5-ci fəaliyyət istiqamətinin 9-cu “Energetika sektorunda karbon tutulması, utilizasiyası və saxlanması (CCUS) texnologiyalarının tətbiqinin araşdırılması və təkliflər verilməsi” tədbirinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmış hesabat Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”nın və Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində 2022-2026-cı illərdə “yaşıl enerji” zonasının yaradılması üzrə Tədbirlər Planında Energetika Nazirliyinin icraçı olduğu tədbirlər üzrə görülmüş işlər barədə məlumatlar:

“Məskunlaşma zamanı enerji səmərəliliyinin təmin edilməsi istiqamətində təkliflər hazırlanması” və “Enerji istehlak edən və enerji istehlakına təsir edən cihazların, avadanlığın və materialların seçimi zamanı enerji səmərəliliyinin nəzərə alınması üçün təkliflər hazırlanması” tədbirləri üzrə:

Tədbirlərin icrası məqsədilə Energetika Nazirliyi tərəfindən beynəlxalq təcrübə araşdırılaraq, təqdimatlar və təkliflər hazırlanmış, 2023-cü il 28 noyabr tarixində İdarələrarası Mərkəzin “Enerji təminatı məsələləri” üzrə İşçi Qrupunun 76-cı iclasında məruzə edilmişdir. Bununla əlaqədar, həmin tədbirlər üzrə təkliflər Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahına təqdim edilmişdir.

Yaşayış məntəqələrinin daşıyıcı və paylayıcı qaz kəmərlərinin qurulması layihələrində və tikintisində “yaşıl enerji” komponentlərinə aid olan aşağıdakı işlər həyata keçirilir:

- Daşıyıcı və paylayıcı küçə qaz kəmərləri polietilen borularla çəkilir. (Belə ki, polietilen boruların istismar müddəti polad borulara nisbətən kifayət qədər çoxdur (ən azı 50 il), ətraf mühitə mənfi təsiri yoxdur, kipdir, korroziyaya qarşı davamlıdır, sükurların hərəkəti və zəlzələ zamanı deformasiyadan qoruyan elastikliyə malikdir, aşağı və yüksək temperaturlarda keyfiyyətini itirmir, izolyasiya örtüyü tələb etmir);
- Bina və müxtəlif təyinatlı obyektlərdə yaşıl enerji zonası və enerji səmərəliliyi tələblərinin tətbiqi, təbii qaz istehlak edən və təbii qaz istehlakına təsir edən cihazların və avadanlıqların seçimi zamanı enerji səmərəliliyi nəzərə alınır;
- Layihələrin (o cümlədən qazlaşdırılma layihələrinin) mütləq qaydada aidiyyəti dövlət qurumlarının texniki şərtləri əsasında hazırlanması, işə başlamamışdan öncə layihələrin həmin qurumlarla razılaşdırılması, layihələrin dövlət ekspertizası zamanı layihələrdə yaşıl enerji zonası və enerji səmərəliliyi tələblərinin tətbiqinə xüsusi diqqət yetirilir.

Bu istiqamətdə işlər mərhələli şəkildə davam etdirilir.

Hydroenerji potensialının, o cümlədən istismarı nəzərdə tutulan SES-lərin gücünün qiymətləndirilməsi tədbiri üzrə:

“Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”nda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 2026-cı ilədək 23 ədəd kiçik su elektrik stansiyasının bərpası, 37 ədəd yeni stansiyanın isə tikintisi nəzərdə tutulmuşdur.

Hal-hazırda yeni nəzarətə götürülmüş stansiyalar da daxil olmaqla 164.8 MVt gücündə 20 stansiya “Azərenerji” ASC tərəfindən istismar edilməkdədir

Ümumi gücü 104.8 MVt olan 12 stansiyada tikinti-quraşdırma işləri davam edir.

Nəticədə 2024-cü ilin sonuna “Azərenerji” ASC tərəfindən istismar edilən stansiyaların sayı 32-ə, ümumi güc isə 269.6 MVt-a çatdırılacaqdır.

“Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti” ASC Kəlbəcər və Laçın rayonlarında ümumi qoyuluş gücü 39,5 MVt olan 10 KSES-in tikintisi ilə bağlı investisiya müsabiqəsi elan etmiş və artıq 13.8 MVt gücündə 5 kiçik su elektrik stansiyasının bərpası və istismarı məqsədilə müvafiq müqavilələr imzalanmışdır.

Küçə və yolların işıqlandırılmasında enerji səmərəli yaşıl texnologiyaların tətbiqinə dair tələblərin müəyyən edilməsi tədbiri üzrə:

Tədbirin icrası ilə bağlı müvafiq texniki normativ sənədin layihəsi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi tərəfindən hazırlanmış və aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılmışdır. Sənədin müvafiq qaydada təsdiq edilməsi üçün tədbirlər görülür.

Damüstü günəş enerjisi sistemlərinin quraşdırılması üzrə tələblərin müəyyən edilməsi üzrə:

Tədbirin icrası ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi tərəfindən hazırlanmış "damüstü günəş enerjisi sistemlərinin quraşdırılması üzrə tələblər" normativ sənədi Komitənin 2023-cü il 21 noyabr tarixli, 3-35/3-2-6/2023 nömrəli Kollegiya Qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.

Yaşıl texnologiyaların tətbiqi üzrə pilot layihələrin həyata keçirilməsi tədbiri üzrə:

Pilot layihələrin həyata keçiriləcəyi sahələrin müəyyən edilməsi ilə bağlı Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində evlər müəyyən edilmişdir. Sözügedən ərazilərdə müxtəlif texnologiyaların tətbiqi üzrə təhlillər aparılmışdır. Məsələ ilə bağlı qeyd olunan layihənin icra olunması ilə əlaqədar ilkin olaraq maliyyə vəsaitinin ayrılmasına dair Maliyyə və İqtisadiyyat nazirliklərinə məktublar ünvanlanmışdır. Müraciətdə sözügedən ərazilərdə pilot layihələrin həyata keçirilməsi və monitorinq məqsədilə vəsaitin ayrılması məsələsinə münasibət bildirilməsi qeyd olunmuşdur. Eyni zamanda Qarabağ Dirçəliş Fondunun (QDF) maliyyə dəstəyi ilə icra oluna biləcək layihələrə dair məlumatların təqdim edilməsinə dair müraciətinə əsasən Energetika Nazirliyi tərəfindən pilot layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı layihə QDF-ə təqdim edilmişdir. Bundan əlavə, QDF-nin nümayəndələri ilə görüş keçirilmiş və görüşün nəticələrinə uyğun olaraq layihə ilə bağlı əlavə məlumatlar işçi qaydada təqdim edilmişdir. Hazırda təqdim olunan layihələrin QDF-in vəsaiti hesabına reallaşdırılması istiqamətində danışıqlar davam etdirilir.

Energetika sahəsində beynəlxalq əlaqələr üzrə:

- 2023-cü ilin 3 fevral tarixində Bakı şəhərində Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 9-cu iclası və ilk dəfə Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 1-ci iclası keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin açılış sessiyasında çıxış etdiyi tədbirdə Azərbaycan, Türkiyə, İtaliya, ABŞ, Böyük Britaniya, Gürcüstan, Macarıstan, Rumıniya, Bolqarıstan, Yunanıstan, Albaniya, Moldova, Monteneqro, Serbiya, Ukrayna və Xorvatiyanın nazir, nazir müavinləri və müxtəlif dövlət qurumlarının yüksək səviyyəli təmsilçiləri, o cümlədən Avropa İttifaqı Komissiyasının enerji məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simson, həmçinin layihədə iştirak edən şirkətlərin, beynəlxalq maliyyə qurumlarının nümayəndələri iştirak etmişdir.

- 2023-cü ilin 3 fevral tarixində Bakı şəhərində Məşvərət Şurası çərçivəsində "Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya Hökumətləri arasında imzalanmış yaşıl enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in icrası üzrə nazirlərin ilk iclası keçirilmişdir.

- 2023-cü ilin 16 fevral tarixində Budapeştdə Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Macarıstan Hökuməti arasında Enerji üzrə İşçi Qrupunun 3-cü iclası keçirilmiş və iclasın yekunlarına dair Protokol imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 3 aprel tarixində Bakı şəhərində Energetika Nazirliyi və AZPROMO-nun təşkilatçılığı ilə "Azərbaycan-ABŞ Yaşıl Enerji Forumu" keçirilmişdir.
- 2023-cü ilin 7 aprel tarixində Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikası və Qazaxıstan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 19-cu iclası keçirilmişdir. İclasdan əvvəl Komissiyanın həmsədrləri, Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov və Qazaxıstan Baş nazirinin müavini - ticarət və inteqrasiya naziri Serik Jumanqarin arasında ikitərəfli görüş keçirilmişdir. Görüşdə iki ölkə arasında əməkdaşlığın mövcud vəziyyəti və yeni əməkdaşlıq imkanlarına dair fikir mübadiləsi aparılmışdır. Sonda iclasın yekunlarına dair Protokol imzalanmışdır.
- 2023-cü ilin 2 may tarixində Belçika Krallığının Brüssel şəhərində Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında enerji tərəfdaşlığının yeni mərhələdə inkişafı məqsədilə yaradılan Yüksək səviyyəli Enerji Dialoqu çərçivəsində növbəti görüş baş tutmuşdur. Energetika naziri Pərviz Şahbazov və Avropa İttifaqının enerji məsələləri üzrə komissarı Kadri Simsonun rəhbərliyi, Energetika Nazirliyi, SOCAR, Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi, Avropa Komissiyasının Enerji üzrə Baş Direktorluğu, Avropa İnvestisiya Bankı və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən iclasda Azərbaycan-Avropa İttifaqı əməkdaşlığı müzakirə edilmişdir.
- 2023-cü ilin 4 may tarixində Albaniyanın Tirana şəhərində Azərbaycan-Albaniya iqtisadi, sənaye və texnoloji əməkdaşlıq üzrə İşçi Qrupunun ilk iclası keçirilmişdir. İclasdan əvvəl İşçi Qrupunun həmsədrləri, Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov və Albaniyanın Baş nazirinin müavini - infrastruktur və energetika naziri Belinda Balluku arasında ikitərəfli görüş keçirilmiş, görüşdə iki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafına dair fikir mübadiləsi aparılmışdır. İclasın yekunlarına dair Protokol imzalanmışdır.
- 2023-cü ilin 4 may tarixində Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikasının energetika naziri Pərviz Şahbazov və Böyük Britaniya baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisi baronessa Emma Nikolsonun rəhbərliyi ilə Azərbaycanda enerji sahəsində iqtisadi imkanlar haqqında məlumatlılığın artırılması məqsədilə Birləşmiş Krallığın Enerji Sənayeləri Şurası ilə birgə "Baku connect" adlı tədbir keçirilmişdir.
- 2023-cü ilin 31 may - 3 iyun tarixlərində Bakı Enerji Həftəsi baş tutmuşdur. "Bakı Enerji Həftəsi" çərçivəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasında "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun yaşıl enerji potensialı" mövzusunda xüsusi sessiya keçirilmişdir.
- 2023-cü ilin 8 avqust tarixində Daşkənd şəhərində "Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında energetika sahəsində əməkdaşlıq üzrə İşçi qrupu"nun ilk iclası keçirilmişdir.
- 2023-cü ilin 25 sentyabr tarixində İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin təməlinin qoyulması mərasimi keçirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mərasimdə iştirak etmişdir.
- 2023-cü ilin 28-29 sentyabr tarixlərində Naxçıvan şəhərində Azərbaycan Respublikasının energetika naziri Pərviz Şahbazov və Türkiyənin energetika və təbii sərvətlər naziri Alparslan Bayraktarın həmsədrliyi ilə Azərbaycan-Türkiyə III Enerji Forumu və "Naxçıvan - Yaşıl Enerji Zonası" Beynəlxalq Konfransı keçirilmişdir. Yekunda "Azərbaycan-Türkiyə III Enerji Forumunun Protokolu" imzalanmışdır.
- 2023-cü ilin 14 noyabr tarixində elektrik enerjisinin Mərkəzi Asiyadan Azərbaycan vasitəsilə Avropaya ixracı perspektivinin müzakirəsi məqsədilə Azərbaycan və Özbəkistanın energetika və iqtisadiyyat sahələrinə məsul nazirlərinin, həmçinin Qazaxıstanın energetika nazirinin iştirakı ilə Bakı şəhərində üçtərəfli görüş keçirilmişdir. Görüşün nəticəsi olaraq Birgə Kommünike imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 7 dekabr tarixində Bakıda Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Hökuməti arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 6-cı iclası keçirilmişdir. İclasın sonunda Azərbaycan - Böyük Britaniya Hökumətlərarası Komissiyanın 6-cı iclasının yekununa dair Protokol imzalanmışdır.

Beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində imzalanmış sənədlər:

- 2023-cü ilin 25 aprel tarixində Azərbaycan Respublikası energetika naziri Pərviz Şahbazovun Bolqarıstan Respublikasına səfəri zamanı Sofiya şəhərində “Bulgartransgaz” (Bolqarıstan), “Transgaz” (Rumıniya), FGSZ (Macarıstan) və “Eustream” (Slovakiya) və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) arasında əməkdaşlığın təşviqi ilə bağlı Anlaşma Memorandumu” imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 23 may tarixində energetika naziri Pərviz Şahbazovun Səudiyyə Ərəbistanı Krallığına səfəri zamanı bu ölkənin energetika naziri, şahzadə Əbdüləziz bin Salman Əl-Səud ilə baş tutmuş görüşü çərçivəsində "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı Hökuməti arasında energetika sahəsində Əməkdaşlıq Sazişi" imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 31 may tarixində "Bakı Enerji Həftəsi" çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə “Maire Tecnimont” şirkəti arasında enerji keçidi sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 22 avqust tarixində Bakı şəhərində Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin ölkəmizə səfəri çərçivəsində "Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə Özbəkistan Respublikasının Energetika Nazirliyi arasında 2023-2025-ci illər üçün enerji sektorunda əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair Yol Xəritəsi" imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 22 avqust tarixində Bakı şəhərində "Azərbaycan Respublikasının Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikasının Hökuməti arasında energetika sahəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi haqqında Saziş" imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 25 sentyabr tarixində Naxçıvan şəhərində "Azərbaycan Respublikasında və Türkiyə Respublikasında bərpa olunan enerji mənbələrindən istehsal olunan elektrik enerjisinin ötürülməsi sahəsində Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və Türkiyə Respublikasının Energetika və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 17 oktyabr tarixində Azərbaycan Respublikası energetika naziri Pərviz Şahbazovun Çin Xalq Respublikasına səfəri Pekin şəhərində "Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə Çin Xalq Respublikasının Milli Enerji Administrasiyası arasında Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 13 noyabr tarixində Mərakeşin Rabat şəhərində "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Mərakeş Krallığı Hökuməti arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq haqqında Saziş" imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 15 noyabr tarixində Bakı şəhərində Serbiya Respublikasının mədəncilik və energetika naziri Dubravka Djedoviçin ölkəmizə səfəri çərçivəsində "Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə Serbiya Respublikasının Mədəncilik və Energetika Nazirliyi arasında SOCAR və "Srbijagas" arasında əməkdaşlığın təşviqinə dair Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır.

- 2023-cü ilin 21 noyabr tarixində "Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya Hökumətləri arasında imzalanmış yaşıl enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in icrası üzrə nazirlərin 5-ci iclası çərçivəsində "Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstanın müvafiq nazirlikləri arasında yaşıl enerji sahəsində əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır.

Energetika Nazirliyi tərəfindən verilən icazələr üzrə

Sahibkarlıq fəaliyyətinə icazələrin verilməsində şəffaflığın artırılması, onların verilmə prosesinin asanlaşdırılması məqsədilə qanunvericiliyə əsasən müvafiq icazələrin alınması üçün Energetika Nazirliyi tərəfindən sənədlərin qəbulu və onların verilməsi 2018-ci ilin fevral ayından 5 sayılı Bakı "ASAN xidmət" mərkəzi, 2023-cü ilin sentyabr ayından 7 sayılı Bakı "ASAN Xidmət", həmçinin 2023-cü ilin yanvar ayından "Bakı KOB evi" vasitəsilə həyata keçirilir.

2023-cü il ərzində "İxrac nəzarətinə düşən mallar (işlər, xidmətlər, əqli fəaliyyətin nəticələri) üzrə xüsusi icazənin verilməsi" Qaydalarına uyğun olaraq, ixrac nəzarətinə düşən malların (işlər, xidmətlər, əqli fəaliyyətin nəticələri) idxalı, ixracı və tranziti üzrə Energetika Nazirliyi tərəfindən ümumilikdə 242 icazə verilmişdir. Onlardan 182-i idxal, 8-i ixrac, 52-i tranzit ilə bağlı olmuşdur. Hesabat dövrü ərzində bütün icazələrin verilməsi 5 və 7 sayılı Bakı "ASAN xidmət" mərkəzi vasitəsilə həyata keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1998-ci il 22 aprel tarixli 91 nömrəli Qərarının 4.30-1-ci bəndinə və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin 164.1.52-ci maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunun (NEZ) modernizasiya və yenidənqurma layihəsi çərçivəsində aparılan təmir və tikinti işləri üçün ölkəyə gətirilən avadanlıqların və materialların gömrük idxal rüsumuna cəlb olunmaması və iri neft emalı zavodlarının (xam neft üzrə illik emal gücü 3 milyon tondan az olmayan) yenidən qurulması layihələri çərçivəsində avadanlıqların və materialların idxalının ƏDV-dən azadolunması məqsədilə 2023-cü il ərzində 349 təsdiqedicə sənəd verilmişdir.

İnzibati xəta haqqında işlərə baxılması üzrə

Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 279-cu, 281-ci və 282-ci maddələri üzrə Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən ümumilikdə 202 inzibati xəta haqqında işə baxılmış, onlardan 191 iş üzrə inzibati tənbeh vermə haqqında qərar, 10 iş üzrə isə inzibati xəta haqqında iş üzrə icraata xitam verilməsi barədə qərar qəbul edilmiş və 1 iş məhkəməyə göndərilmişdir.

Agentlik tərəfindən 77 iş üzrə məhkəmələrdə üçüncü şəxs və ya cavabdeh qismində mütəxəssislərin iştirakı təmin edilmiş və məhkəmələr tərəfindən tələb olunduğu hallarda yazılı mütəxəssis rəyləri verilmişdir.

Aparılmış araşdırmalar nəticəsində ümumilikdə 4 obyektin elektrik qurğu və avadanlıqları Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın, 13 obyektin qaz qurğularının isə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 12 may tarixli 80 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qazdan istifadə Qaydaları"nın tələbləri pozulmaqla texniki sənədləşdirmə aparılmadan elektrik və qazpaylayıcı şəbəkələrinə qoşulduğu aşkar edilmiş, müvafiq tədbirlər görülməklə nöqsanların aradan qaldırılması təmin olunmuşdur.

Texniki Şuraların fəaliyyəti üzrə

2023-cü il ərzində 1, 2 və 3 sayılı "ASAN Kommunal" mərkəzlərində, Bakı, Xaçmaz və Yevlax KOB evlərində, Sumqayıt, Gəncə, Sabirabad, İmişli, Masallı, Quba, Bərdə, Mingəçevir, Qəbələ, Şəki, Şamaxı, Kürdəmir, Tovuz, Ağcabədi və Balakən "ASAN xidmət" mərkəzlərində fəaliyyət göstərən Texniki Şuralara Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 4 aprel tarixli 1313 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq

edilmiş "Sahibkarların tələb olunan gücü 150 kVt-a qədər (150 kVt da daxil olmaqla mövcud 0,4 kV-luq şəbəkədən) olan mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin elektrik enerjisi (gücü) alması üçün texniki şərtlərin, layihə sənədlərinin hazırlanması və verilməsi, habelə enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydası"nın tələblərinə uyğun olaraq ümumilikdə 3848 müraciət qəbul olunaraq icra edilmişdir.

Enerji səmərəliliyi üzrə maarifləndirmə tədbirləri

"Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 18.1-ci maddəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Nazirliyin rəsmi veb-saytında "Maariflən-səmərəli ol" bölməsi açılmış və həmin bölmədə, habelə sosial mediada aşağıdakı mövzular üzrə maarifləndirici materiallar paylaşılmışdır:

- Sobanın enerji effektivliyi
- Soyuducunun enerji effektivliyi
- Paltaryuyan maşınların enerji effektivliyi
- Kondisionerlərin enerji effektivliyi
- Evlərdə səmərəli işıqlandırma
- Səmərəli soyutma
- Evdə, yolda, işdə səmərəli yaşa!
- Avadanlıq və cihazların istifadəsi zamanı necə enerjiyə qənaət etmək olar?
- Elektromobil, yoxsa ənənəvi avtomobil

<https://minenergy.gov.az/az/enerji-semereliliyi/maariflen-semereli-ol>

2023-cü il ərzində daxil olmuş vətəndaş müraciətləri haqqında

2023-cü il ərzində Energetika Nazirliyinin Aparatına 7119 (1884 ərizə, 5223 şikayət, 12 təklif) vətəndaş müraciəti daxil olmuşdur. Onlardan 6349-u icra xarakterli, 770-i isə məlumat xarakterli olmuşdur. 6349 müraciətin 213-ü nəzarətlə icra edilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində bilavasitə vətəndaşlardan 6970, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasından 32, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetindən 36 və digər qurumlardan 81 müraciət daxil olmuşdur.

Baxılmanın nəticəsi	Say
Həll olunub	2607
Qismən təmin edilib	300
Müvafiq izahat verilib	2592
İcraatdadır	440
Baxılmaq üçün aidiyyəti təşkilatlara göndərilib	130
Dövlət proqramlarında icrası nəzərdə tutulub	4
Baxılmamış saxlanılıb	220
Əsassız sayılıb	56
Məlumat xarakterli	770
Cəmi	7119

Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi tərəfindən 2023-cü il üzrə görülmüş işlərə dair

---

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi 2023-cü il hesabat dövründə fəaliyyət istiqamətinə uyğun olaraq bərpa olunan enerji mənbələri və onlardan səmərəli istifadə sahəsində fəaliyyətin təşkili və tənzimlənməsi, həmçinin dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində iştirak etmişdir.

Hesabat dövründə “Bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində pilot layihələrin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 5 dekabr tarixli 1673 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq Energetika Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının “ACWA Power” və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin “Masdar” şirkətləri arasında bərpa olunan enerji üzrə pilot layihələrin reallaşdırılmasına dair müqavilələrin icrası məqsədilə işlər davam etdirilmişdir.

2023-cü ilin 3 fevral tarixində Energetika Nazirliyi və Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının “ACWA Power” şirkəti arasında imzalanmış “Azərbaycan Respublikasında enerji saxlanma sistemlərinin inkişaf etdirilməsinə dair Anlaşma Memorandumu”nun icrası çərçivəsində quruda və dənizdə ərazilərin müəyyən edilməsi işləri davam etdirilir. 29 sentyabr 2023-cü il tarixində “ACWA Power” şirkəti ilə dənizdə və quruda ümumi gücü 2,5 QVt-dək külək layihələrinin həyata keçirilməsinə dair İcra müqavilələri çərçivəsində Batareya Enerji Saxlama Sistemi və quruda 200 MVt külək layihələri üzrə Yol Xəritəsi imzalanmışdır.

Dünya Bankı və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının (IFC) dəstəyi ilə hazırlanmış “Azərbaycanda dənizdə külək enerjisinin inkişafı üzrə Yol Xəritəsi”nə əsasən dənizdə külək pilot layihəsi çərçivəsində dənizdə 6 ərazi seçilmişdir. Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (IFC) tərəfindən "Dənizdə külək enerjisi üçün auksionun konsepsiyası" hazırlanmışdır.

2023-cü ilin 3 fevral tarixində Bakıda Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası nazirlərinin 1-ci iclası çərçivəsində “Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya Hökumətləri arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş”in icrası məqsədilə dörd ölkənin nazirlərinin ilk iclası keçirilmişdir. İclasda enerji təchizatı və tranzit marşrutlarının şaxələndirilməsi üçün yaşıl enerji layihələrinin həyata keçirilməsinin strateji əhəmiyyət kəsb etməsi və mövcud bərpa olunan enerji potensialından istifadəni genişləndirmək və yaşıl elektrik enerjisi ticarətini inkişaf etdirmək məqsədilə dörd ölkə arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyi haqqında müzakirələr edilmişdir. 25 iyul 2023-cü il tarixində isə Rumıniyanın paytaxtı Buxarest şəhərində “Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya Hökumətləri arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş”in icrası məqsədilə nazirlərin 4-cü iclasında Sazişin iştirakçısı olan dörd ölkə arasında birgə müəssisənin yaradılmasına dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır. Memoranduma əsasən, müvafiq ölkələrin sistem operatorlarının iştirakı ilə təsis olunan birgə müəssisə Saziş çərçivəsində yaşıl enerjinin Xəzər dənizindən Avropaya ötürülməsini nəzərdə tutan layihənin reallaşdırılması üçün məsul qurum olmaqla Rəhbər Komitə qarşısında cavabdehlik daşıyacaq.

2023-cü il 28-29 sentyabr tarixlərində Naxçıvan şəhərində Azərbaycan-Türkiyə 3-cü Enerji Forumu və “Naxçıvan-Yaşıl Enerji Zonası” Beynəlxalq Konfransı keçirilmişdir. Forum çərçivəsində “Bərpa olunan enerji” İşçi Qrupunun iclası keçirilmişdir. Görüş zamanı ötən dövr ərzində İşçi Qrupunun fəaliyyəti, Naxçıvan şəhərinin bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadənin genişləndirilməsi və yaşıl enerjiyə keçidinin təmin olunması, şəhərsalmada yaşıl texnologiyaların tətbiqi, Qarabağ regionunda kiçik

su elektrik stansiyalarının quraşdırılması üzrə görülmüş işlər və planlaşdırılan layihələr və Xəzər dənizində tikintisi planlaşdırılan dənizdə külək elektrik stansiyaları ilə bağlı məsələlər müzakirə edilmişdir.

Həmçinin Enerji Forumu çərçivəsində Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi və "A-Z Czech Engineering" MMC arasında Azərbaycan Respublikası ərazisində bərpa olunan enerji mənbələri üzrə layihələrin icrası, həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında gücü 500 MVt-a qədər olan günəş elektrik stansiyasının tikintisi, eləcə də elektrik enerjisinin Türkiyəyə ixracı üçün ötürücü şəbəkənin qurulması imkanlarının araşdırılması üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır. Anlaşma Memorandumunun icrası çərçivəsində Naxçıvan MR-də Şərur rayonu ərazisində 1163 hektar ərazinin bərpa olunan enerji mənbələri kateqoriyası kimi müəyyən edilməsi üçün aidiyyəti üzrə təqdim edilmişdir. Məsələ ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il tarixli 12 dekabr 117s nömrəli Sərəncamı ilə 1163 hektar torpaq sahəsinin kateqoriyası dəyişdirilmişdir.

2023-cü il 5 oktyabr tarixində Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer in məsafədən müşahidəsi və peyk rabitəsi xidmətlərinin bərpa olunan enerji sahəsində tətbiq imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos) ilə Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi arasında Əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

Geotermal enerjiden istifadə imkanlarının genişləndirilməsi üçün beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq əlaqələrinin yaradılması və geotermal enerjiden istifadə sahəsində qabaqcıl dünya təcrübəsinin öyrənilməsi məqsədilə Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinin (IRENA) idarəçiliyi ilə fəaliyyət göstərən Qlobal Geotermal Alyansa (Global Geotermal Alliance) üzvlük üçün müraciət edilmiş və ölkəmiz 2023-cü ilin 17 avqust tarixində Alyansa üzvlüyə qəbul edilmişdir.

2023-cü ilin 30 noyabr – 12 dekabr tarixlərində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının 28-ci Tərəflər Konfransı (COP28) keçirilmişdir. Konfrans çərçivəsində 5 dekabr tarixində "Enerji və sənaye/yaşıl enerjiyə keçid/yerli əhali" tematik günündə ölkəmizin pavilyonunda "Azərbaycanda bərpa olunan enerji investisiyaları üçün imkanlar" mövzusunda paralel görüş keçirilmişdir. Eyni zamanda ölkəmiz "Bərpa olunan enerji və aşağı karbonlu hidrogen üzrə sertifikatlaşdırma sxemlərinin qarşılıqlı tanınması üzrə COP28 niyyət bəyannaməsi" və "Qlobal bərpa olunan enerji və enerji səmərəliliyi öhdəliyi" təşəbbüslərinə qoşulmuşdur.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası ilə əlaqədar görülmüş işlər barədə:

2023-cü il 22 may tarixində "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində yaşıl texnologiyaların və enerji səmərəliliyi tələblərinin tətbiqi ilə bağlı əlaqələndirmə və monitorinq üzrə İşçi Qrup"un 3-cü iclası keçirilmişdir. İclas zamanı Katiblik tərəfindən hazırlanmış işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşıl texnologiyaların və enerji səmərəliliyinin tətbiqi üzrə Monitorinqin aparılması üzrə Reqlament, 2023-cü il üçün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşıl texnologiyaların və enerji səmərəliliyinin tətbiqi üzrə Monitorinqin aparılmasının İcra Qrafiki və işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaşıl texnologiyaların və enerji səmərəliliyinin tətbiqi üzrə Monitorinq cədvəli təsdiq edilmişdir. Belə ki, "2023-cü il üçün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşıl texnologiyaların və enerji səmərəliliyinin tətbiqi üzrə Monitorinqin aparılmasının İcra Qrafiki"ne əsasən 2023-cü ilin 19-22 iyun tarixlərində Zəngilan rayonunun Ağalı kəndi, Tərtər rayonunun Taliş kəndi və Suqovuşan qəsəbəsində, 24-27 iyul 2023-cü il tarixlərində isə Şuşa, Füzuli şəhərlərində və Hadrut qəsəbəsində, 2-4 avqust

tarixlərində Kəlbəcər rayonunun ərazisində olan KSES-lərdə (Kəlbəcər-1, Qamışlı, Çıraq-1, Çıraq-2, Soyuqbulaq, Meydan), 29 avqust-1 sentyabr tarixlərində Laçın şəhərində, Laçın rayonunun Zabux və Sus kəndlərində və “Azərenerji” ASC tərəfindən bərpa edilən “Güləbird”, “Zabux” və “Sus” kiçik su elektrik stansiyalarında, 10-12 oktyabr 2023-cü il tarixlərində Füzuli və Ağdam şəhərlərində, 13-15 dekabr tarixlərində isə Cəbrayıl və Zəngilan şəhərlərində monitorinqlər aparılmışdır.

Monitorinqlərin keçirildiyi tarixlərdə yaşıl texnologiyaların və enerji səmərəlilik tədbirlərinin tətbiqi səviyyəsinin Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində 67.7%, Tərtər rayonunun Taliş kəndində 44.6%, Şuşa şəhərində 29%, Laçın şəhərində 40%, Laçın rayonunun Zabux kəndində 44.6 %, Cəbrayıl şəhərində 33.8%, Zəngilan şəhərində 60%, Ağdam şəhərində 56.92%, Füzuli şəhərində 47.69% olduğu müəyyənləşdirilmişdir.

2023-cü ilin 25 may, 15 sentyabr, 26 sentyabr, 16 noyabr, 28 noyabr, 14 dekabr tarixlərində Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahının İdarələrarası Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Enerji təminatı məsələləri İşçi Qrupunun növbəti iclasları keçirilmişdir.

Qeyd olunanlarla yanaşı bp şirkəti ilə Cəbrayıl rayonu ərazisində 240 MVt gücündə günəş elektrik stansiyasının tikintisi layihəsinin qiymətləndirilməsi və həyata keçirilməsi fəaliyyəti üzrə əməkdaşlığa dair 3 iyun 2021-ci il tarixində imzalanmış “İcra Müqaviləsi” çərçivəsində işlər davam etdirilir. Qiymətləndirmə mərhələsində kameral araşdırmalar aparılaraq geotexniki və ekoloji risklərin qiymətləndirilməsi, şəbəkənin araşdırılması və kommersiya müzakirələrinin aparılması həyata keçirilir. Şəbəkəyə müəyyən təsirlərin olacağı nəzərə alınaraq şəbəkə araşdırılır və bu barədə “Azərenerji” ASC ilə müzakirələr aparılır. Layihə üzrə torpaq sahəsinin koordinatları müəyyənləşdirilmiş, topoqrafik tədqiqatlar aparılmış, şəbəkəyə qoşulma imkanlarının öyrənilməsi, hidrometeoroloji təhlillər və ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi istiqamətində müvafiq işlər görülməkdədir. Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi tərəfindən bp şirkətinin “Şəfəq” günəş elektrik stansiyası layihəsinin reallaşdırılacağı ərazi 30 sm dərinlikdə minalardan təmizlənmişdir. Hazırda layihə çərçivəsində sənaye miqyaslı məsələlərin həllinə başlanmış, bp şirkəti tərəfindən geotexniki tədqiqatlar aparılmaqdadır.

2023-ci il ərzində “Azalternativenerji” MMC-nin obyektlərində istehsal olunmuş elektrik və istilik enerjisi göstəriciləri

№	Obyektin adı	Elektrik enerjisi (mln.kVt-st)	İstilik enerjisi (Qkal.)
1	Qobustan Hibrid Elektrik Stansiyası	5,152	
2	Suraxanı GES	1,533	
3	Piralahı GES	0,493	
4	Sahil GES	1,566	
5	Samux GES	1,164	
6	Şəki KSES	0,299	
7	Masallı rayonu Boradigah kənd idman zalında quraşdırılmış günəş qurğusu	0,0746	

8	Beyləqan rayonu Xocavənd rayon idman zalında quraşdırılmış günəş qurğusu	0,0599	
9	Sabirabad Regional Asan xidmət mərkəzində quraşdırılmış günəş qurğusu	0,0082	
10	Masallı rayonu Boradigah kənd idman kompleksi MMC	0,0144	
11	Biləsuvar rayon məcburi köçkünlər üçün inşa edilmiş 6 məktəb və 6 uşaq bağçası kompleksi	0,351	444,66
12	Bakı şəhəri üzrə sosial obyektlərdə quraşdırılmış günəş panelləri və istilik nasosları	0,054	305,70
Yekun:		10,777	750,36

Energetika Nazirliyinin tabeliyində Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən görülmüş işlər barədə məlumat

Elektrik enerjisi təchizatı sahəsində istismara buraxılış aktlarının verilməsi üzrə:

Hesabat dövründə 165 ədəd (44 ədədi 0,4 kV-luq şəbəkədən, 121 ədədi isə yüksək gərginlikli şəbəkədən) elektrik qurğusu üçün istismara buraxılış aktı verilmişdir.

Sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilməsi üzrə:

Təbii qaz istehlakçılarının təqdim etdikləri 521 ədəd layihəyə uyğun olaraq tikintisi başa çatdırılmış sənaye qaz qurğularının istismarına icazə verilmişdir.

Dövlət müəssisələrində elektrik və istilik qurğularında, habelə qaz təchizatı sahəsində nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsi üzrə:

Agentlik tərəfindən təsdiq olunmuş plana uyğun olaraq dövlət müəssisələrində elektrik qurğularının texniki istismar, təhlükəsizlik texnikası qaydalarına əməl olunmasının və elektrik enerjisindən istifadənin vəziyyəti ilə bağlı 861, qazdan səmərəli istifadənin və qaz qurğularının etibarlı istismarının təmin edilməsi, həmçinin müvafiq sahəyə dair normativ hüquqi aktların tələblərinə əməl olunması vəziyyətinin araşdırılması məqsədilə 718, istilik qurğularının texniki istismarı, təhlükəsizlik texnikası qaydalarına əməl olunması və istilik enerjisindən istifadənin vəziyyətinin araşdırılması məqsədilə 63 nəzarət tədbiri həyata keçirilmişdir. Aşkar olunmuş pozuntuların aradan qaldırılması üçün icrası məcburi olan göstərişlər verilmişdir.

Dövlət elektroenergetika müəssisəsi ilə enerji təchizatı müəssisəsi arasında quraşdırılmış elektrik sayğaclarının yoxlanılması üzrə:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın 7.15-ci bəndinin tələblərinə əməl olunmasının yoxlanılması məqsədilə Agentlik tərəfindən müvafiq olaraq "Azərenerji" ASC və "Azərişiq" ASC-nin nümayəndələrinin iştirakı ilə 21 ədəd elektrik sayğacının texniki vəziyyətinə baxış keçirilmiş, cərəyan transformatorlarının sxemləri və əmsalları yoxlanılıb möhürlənmişdir.

Ölkədə elektrik enerjisi təchizatının yaxşılaşdırılması sahəsində aparılan işlər üzrə:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin ölkədə elektrik enerjisi ilə təmin edilməyən yaşayış məntəqələri, qeyri-yaşayış sahələri barədə məlumatların dəqiqləşdirilərək mütəmadi olaraq yenilənməsi və bunun üçün tədbirlərin görülməsi istiqamətində işlərin intensivləşdirilməsi və nəticəsi haqqında ildə iki dəfə olmaqla Nazirlər Kabinetinə məlumat verilməsi barədə tapşırıqlarının icrası ilə əlaqədar Energetika Nazirliyinin müvafiq əmri ilə yaradılmış işçi qrupunun üzvləri, aidiyyəti yerli icra hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələri və enerji təchizatı müəssisəsinin əməkdaşları ilə birlikdə elektrik enerjisi ilə təmin edilməyən yaşayış məntəqələri, qeyri-yaşayış sahələri barədə məlumatları dəqiqləşdirilmiş, 2022-ci ilin ikinci yarımili üzrə və 2023-cü ilin birinci yarımili üzrə məlumatlar Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Qeyd olunan məlumatların yenilənməsi məqsədilə işlər davam etdirilir.

Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahələrində daxil olmuş şikayətlərin araşdırılması üzrə:

Agentliyə bilavasitə istehlakçılardan, Energetika Nazirliyindən və digər qurumlardan daxil olmuş elektrik enerjisi təchizatı üzrə 4698, qaz təchizatına dair 729, istilik enerjisi təchizatı üzrə 94 şikayət mahiyyəti üzrə araşdırılmışdır. Elektrik enerjisi təchizatı üzrə 402, qaz təchizatına dair 68, istilik enerjisi təchizatı üzrə 2 şikayətə işə hazırda baxılır. Araşdırmalar nəticəsində aşkar olunmuş pozuntuların aradan qaldırılması üçün qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tədbirlər görülmüşdür.

Müraciətlərin həllində göstərilmiş köməkliyə görə Agentliyə elektrik enerjisi təchizatı ilə bağlı 302, qaz təchizatı üzrə 22, istilik enerjisi təchizatı ilə əlaqədar işə 4 təşəkkür məktubu daxil olmuşdur.

Biliklərin yoxlanılması üzrə:

İstehlakçıların müraciətləri əsasında 273 müəssisədə 709 nəfər olmaqla elektrotexniki heyətin və elektrik təsərrüfatlarına cavabdeh şəxslərin texniki istismar, təhlükəsizlik texnikası qaydaları üzrə peşə bilikləri yoxlanılmış, yoxlama nəticəsində biliklərin artırılması üzrə Agentlik tərəfindən təkliflər verilmiş, bu istiqamətdə müraciət edən istehlakçılara köməklik göstərilmişdir.

Energetika sahəsində keyfiyyət göstəricilərinin tətbiqi üzrə:

“Dünya Bankı Qrupunun “Əlverişli Biznes Mühiti” layihəsinin “Kommunal xidmətlərə (elektrik təchizatı şəbəkəsinə) qoşulma” indikatoru ilə bağlı müvafiq sahədə təkmilləşmələrin həyata keçirilməsinə dair 2022-2023-cü illər üzrə Yol Xəritəsi”nin 2.1.1-ci “ETŞ-nin xidmət keyfiyyətinin, etibarlılığının və dayanıqlığının qiymətləndirilməsi, o cümlədən SAİDİ və SAİFİ, elektrik enerjisi itkiləri və elektrik enerjisinə əlçatanlıq meyarlarının müəyyən edilməsi” yarım bəndinin icrası ilə bağlı elektrik təchizatı şəbəkəsinin xidmət keyfiyyətinin, etibarlılığının və dayanıqlığının qiymətləndirilməsi meyarlarının beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla müəyyən edilməsi üçün təhlillər aparılmış və hazırlanmış təkliflər Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Payız-qış mövsümünə hazırlıq vəziyyətinin yoxlanılması üzrə:

Enerji təchizatının dayanıqlılığının təmin edilməsi və istehlakçıların fasiləsiz, keyfiyyətli elektrik və istilik enerjisi, habelə təbii qaz ilə təmin olunması məqsədilə “Azəristiliktəchizat” ASC, “Qaz İxrac” İdarəsi, “Azəriqaz” İB, “Azərenerji” ASC və “Azərişiq” ASC-nin məsul subyektlərinin payız-qış mövsümünə hazırlığı üzrə onlar tərəfindən təqdim olunmuş tədbirlər planlarına əsasən görülmüş işlərin icra vəziyyətinin müəyyənləşdirilməsi üçün monitorinqlər aparılmışdır. Payız-qış mövsümünə hazırlıq işlərinin nəticələrinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 24 fevral tarixli 65 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində payız-qış mövsümünə hazırlıq işlərinin aparılması Qaydası”na uyğun olaraq davam etdirilir.

Elektrik, qaz və istilik təchizatı müəssisələrində qanunvericiliyə əməl olunmasının monitorinqi üzrə:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 iyul tarixli 204 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası”nın 3.2-ci, 3.6-cı və 3.7-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş istiqamətlər üzrə qaz təchizatı sahəsində 2022-ci ilin fəaliyyət dövrü üzrə qanunvericiliyə, qazdan səmərəli istifadəyə və enerji effektivliyinə dair tələblərə əməl olunması vəziyyətinin müəyyən edilməsi üçün 2023-cü il 17 yanvar tarixindən 2023-cü il 14 fevral tarixinədək “Qaz İxrac” İdarəsi və onun müvafiq qurumlarında, 2023-cü il 3 iyul tarixindən 2023-cü il 11 avqust tarixinədək “Azəriqaz” İB və onun müvafiq qurumlarında monitorinqlər keçirilmiş və nəticələri müvafiq olaraq “Qaz İxrac” İdarəsi və “Azəriqaz” İB-yə təqdim edilmişdir.

“Elektrik və istilik enerjisi, habelə qaz təchizatı sahəsində nəzarətin həyata keçirilməsi Qaydası”nın 2.2-ci və 2.6-cı bəndlərində nəzərdə tutulmuş istiqamətlər üzrə enerji təchizatı sahəsində qanunvericiliyə, enerji resurslarından səmərəli istifadəyə və enerji effektivliyinə dair tələblərə əməl olunması vəziyyətinin müəyyən edilməsi üçün 2022-ci ilin fəaliyyət dövrü üzrə 2023-cü il 1 noyabr tarixindən 2023-cü il 14 dekabr tarixinədək “Azərişiq” ASC və onun müvafiq qurumlarında, 2022-ci və 2023-cü illərin fəaliyyət dövrləri üzrə 2023-cü il 15 noyabr tarixindən 2023-cü il 26 dekabr tarixinədək “Azəristiliktəchizat” ASC və onun müvafiq qurumlarında monitorinqlər keçirilmiş, nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi istiqamətində işlər görülür.

Təcrübə mübadiləsi üzrə fəaliyyət

- Elektrik enerjisi təchizatı sahəsini, onun funksiya və xüsusiyyətlərini əks etdirən “Elektron Məlumat Kitabçası” (Handbook) hazırlanmış və “Azərişiq” ASC ilə razılaşdırılaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin dərkənarına müvafiq olaraq “Elektron Məlumat Kitabçası” Azərbaycan dilində Agentliyin rəsmi internet sahifəsində, Azərbaycan və ingilis dillərində isə Energetika Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

- Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 5 iyun tarixli 3910 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın həyata keçirilməsinə dair Tədbirlər Planı”nın 8.6.9-cu “Elektrik enerjisinin ixracı məqsədilə tezlik tənzimlənməsinin Türkiyə Respublikasının enerji sistemi vasitəsilə aparılması və Naxçıvan Muxtar Respublikasının enerji sisteminin ENTSO-E (Avropa Elektrik Ötürmə Sistemləri Operatorları Assosiasiyası) şəbəkəsinə qoşulması üçün tədbirlər görülməsi”

tədbirinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə Energetika Nazirliyinin müvafiq əmri ilə aidiyyəti dövlət orqanlarının (qurumlarının) nümayəndələrindən ibarət İşçi qrup yaradılmış və hər iki ölkənin sahə üzrə səlahiyyətli nümayəndələrinin həmsədrliyi ilə işçi qrupun yaradılması ilə bağlı işlər görülür.

Qanunvericilik istiqamətində görülən işlər üzrə:

Azərbaycan Respublikasının elektroenergetika sistemində reaktiv enerjiden istifadənin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə təşəbbüs qaydasında hazırlanmış "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2005-ci il 2 fevral tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nda və 2007-ci il 17 sentyabr tarixli 138 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti arasında Elektrik enerjisinin satınalma Müqaviləsi"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərar layihəsi, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 4 noyabr tarixli 405 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

"Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 27 dekabr tarixli 773-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1998-ci il 13 iyun tarixli 723 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 8 fevral tarixli 2034 nömrəli Fərmanının 2.4-cü bəndinin, "Qaz təchizatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 23 dekabr tarixli 756-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Qaz təchizatı haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə" 1998-ci il 28 sentyabr tarixli 773 nömrəli, "Mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin kommunal xidmətlərə qoşulma proseslərinin daha da sadələşdirilməsi haqqında" 2018-ci il 25 dekabr tarixli 434 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 fevral tarixli 2020 nömrəli Fərmanının 2.3-cü bəndinin, habelə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 7 fevral tarixli 1-5/1-27880aid/2022 nömrəli tapşırığının icrasının təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmış "Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Qanununun tələblərinə uyğun olaraq aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə razılaşdırılma (vizalanma) mərhələsindədir.

Beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq üzrə:

Agentliyin assosiativ üzv olduğu ERRA təşkilatının aşağıda adları sadalanan komitələrində və işçi qrupunda iştirakı təmin olunmuşdur:

- Elektrik enerjisi bazarları və iqtisadi tənzimləmə komitəsi;
- Təbii qaz bazarları və iqtisadi tənzimləmə komitəsi;
- Bərpa olunan enerji üzrə komitə;
- İstehlakçıların müdafiəsi üzrə işçi qrupu.

Agentlik müvafiq sahədə ixtisaslaşmış aşağıdakı beynəlxalq qurumlarla əməkdaşlıq etmişdir:

- Avropa Enerji Tənzimləyiciləri Şurası (CEER);
- Avropa İttifaqı Enerji Birliyi;
- Enerji Tənzimləyicilərinin Regional Assosiasiyası (ERRA);

- Tənzimləyici Enerji Keçidi Akseleratoru (RETA) (Agentlik 2023-cü ildə qoşulmuşdur);

- EU4Energy.

Bundan başqa, müvafiq sahədə investisiya mühitinin əlverişliliyinin artırılması məqsədilə Agentlik aşağıdakı beynəlxalq maliyyə qurumları ilə əməkdaşlıq etmişdir:

- Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB);
- Asiya İnkişaf Bankı (AİB).

Xarici ölkələrin enerji tənzimləyiciləri ilə əməkdaşlıq üzrə:

2023-cü il 7 aprel tarixində Agentlik ilə Avstriyanın Elektroenergetika və Təbii Qaz Bazarını Tənzimləmə Orqanı (E-Control) arasında enerji tənzimləmə sahəsində Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

Agentlik enerji tənzimlənməsi və nəzarəti sahələrində xarici ölkələrin aşağıda adları sadalanmış qurumları ilə əməkdaşlıq etmiş, məlumat və təcrübə mübadiləsində iştirak etmişdir:

- Türkiyənin Enerji Bazarını Tənzimləmə Qurumu (EPDK);
- Avstriyanın Elektroenergetika və Təbii Qaz Bazarını Tənzimləmə Orqanı (E-Control);
- Böyük Britaniyanın Qaz və Elektrik Enerjisi Bazarları Ofisi (OFGEM);
- Bolqarıstan Respublikasının Enerji və Su Təsərrüfatını Tənzimləmə Komissiyası (EWRC);
- Gürcüstanın Milli Enerji və Su Təchizatını Tənzimləmə Komissiyası (GNERC);
- Macarıstanın Enerji və Kommunal Xidmətlər sahəsində Tənzimləmə Qurumu (MEKH);
- Moldova Respublikasının Milli Enerji Tənzimləmə Qurumu (ANRE);
- Çexiyanın Enerji Tənzimləmə Ofisi (ERO);
- Rumıniyanın Milli Enerji Tənzimləmə Qurumu (ANRE).